Φεβρουάριος 2012

Αδάμαστο

Μια σειρά κειμένων με τίτλο «σκέψεις και απόψεις» από τον αναρχικό πυρήνα Σύμπραξη για την αναρχία.

adamasto.squat.gr

Έχουμε την άποψη ότι οι αναρχικοί και οι αναρχικές αφού προσδοκούν και αγωνίζονται για την ολική απελευθέρωση, μια εντελώς διαφορετική κατάσταση από την σημερινή πραγματικότητα, οφείλουν να καταπιαστούν, να αναλύσουν, να συζητήσουν και να καταγράψουν απόψεις για ένα σύνολο θεμάτων. Ακόμα και αν οι απόψεις που βγαίνουν είναι ανεδαφικές ή λανθασμένες μπορούν να οδηγήσουν μέσα από υγιείς διαδικασίες σε θεμιτά αποτελέσματα ή χρήσιμα συμπεράσματα που θα βοηθήσουν προς τον σκοπό μας. Είμαστε αντίθετοι στη λογική του αναρχισμού, την αντίληψη εκείνη που θεωρεί την αναρχία ως μη επιτεύξιμη και ρεαλιστική κατάσταση, αλλά παρόλα αυτά θεωρεί ότι οι αναρχικές απόψεις και πρακτικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν εργαλειακά για την επίτευξη αλλότριων σκοπών ως προς την ολική απελευθέρωση και την αναρχία. Με γνώμονα τα παραπάνω δημοσιεύουμε ανά ενότητα ένα σύνολο από σκέψεις και απόψεις για διάφορα θέματα, τα οποία όμως αλληλοσχετίζονται.

<u>Περιεχόμενα</u>

-[ενότητα πρώτη] *Το ζήτημα της αύξησης του πληθυσμού και ο ρόλος της τεχνολογικής εξέλιξης.*
-[ενότητα δεύτερη] *Πολιτισμός, ιδεολογία και πρακτική της κυριαρχίας. Το παράδειγμα του Ράπα Νουί.*
-[ενότητα τρίτη] *Από την ευδαιμονία στην πείνα και την κατασκευή του τρίτου κόσμου.*
-[ενότητα τέταρτη] *Μυθοπλασίες περί της ανθρώπινης φύσης και η αναρχική ολότητα.*
-[ενότητα πέμπτη] *Ενάντια στο θεσμό της πόλης.*
-[ενότητα έκτη] *Η καταστροφή του φυσικού κόσμου και η ολική απελευθέρωση.*

Το ζήτημα της αύξησης του πληθυσμού και ο ρόλος της τεχνολογικής εξέλιξης. [ενότητα πρώτη.]

Πληροφορούμαστε από τον τύπο και τα άλλα ΜΜΕ για τα πολλαπλά προβλήματα και τις συνέπειες της αύξησης του ανθρώπινου πληθυσμού, για τα τεράστια προβλήματα στον Τρίτο κόσμο, την πείνα και την έλλειψη πόσιμου νερού, σε σχέση πάντα με τις κλιματικές αλλαγές.

Συνήθως το ζήτημα της αύξησης ή της μείωσης του πληθυσμού απομονώνεται από τις κοινωνικές του καταβολές και τους διάφορους πολιτισμικούς παράγοντες που το καθορίζουν και αντί αυτού παρουσιάζεται σαν μια πρωτογενής νόσος. Θεωρούμε ότι όταν αναφερόμαστε στο σύνολο του πληθυσμού των ανθρώπων πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και σεβασμό, επειδή ακριβώς αναφερόμαστε σε ανθρώπινες ζωές. Όπως επίσης με σεβασμό θα πρέπει να αναφερόμαστε και για τα υπόλοιπα είδη της βιόσφαιρας είτε είναι φυτικά είτε είναι ζωικά. Από την άλλη αντιλαμβανόμαστε την ύπαρξη μας ως μέρος της πανίδας και του οικοσυστήματος του πλανήτη, που συνεπάγεται ότι έχουμε κάποιες ανάγκες για να διατηρηθούμε στη ζωή, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με τις πλασματικές και καταστροφικές ανάγκες έτσι όπως διαμορφώθηκαν στον πολιτισμό. Το να μπαίνουμε σε διαδικασίες σύγκρισης ανωτερότητας ή κατωτερότητας, αξίας ή μη αξίας του ενός ή του άλλου είδους ή του ενός ή του άλλου ανθρώπου είναι δουλειά των δικαστών που ως αναρχικοί εχθρευόμαστε. Όπως εχθρευόμαστε και το κάθε λογής δικαστήριο, είτε είναι στο όνομα της επανάστασης είτε είναι στο όνομα του λαού.

Σήμερα η κυριαρχία, μέσω της προπαγάνδας της, προσπαθεί να απενοχοποιήσει την ύπαρξη της, καταδεικνύοντας την αύξηση του πληθυσμού ως την αιτία κυρίως δύο προβλημάτων, της πείνας και της οικολογικής καταστροφής. Όμως αυτές οι αντιλήψεις είναι πολύ παλιές. Το έτος 200ν.χ., με τη Γη να στεγάζει μόνο 180 εκατομμύρια ανθρώπους, ο χριστιανός φιλόσοφος Τερτυλλιανός έλεγε ότι «είμαστε πια ένα βάρος στον κόσμο», ότι «οι πόροι μετά βίας φτάνουν για να μάς θρέψουν», κι ότι «η φύση αδυνατεί να μας συντηρήσει...». Το να μιλάμε όμως σήμερα για την αύξηση του ανθρώπινου πληθυσμού σαν να ήταν το υπέρτατο κακό και η αιτία όλων των δινών είναι σαν να ζητάμε δια πλαγίως την εξόντωση ενός μέρους της ανθρωπότητας.

Τον 19° αιώνα, τον θεμέλιο λίθο των δογματικών απόψεων περί υπερπληθυσμού τον έβαλε ο Τόμας Μάλθους (1766-1834) με το βιβλίο του «Πραγματεία αναφορικά με τα αίτια του υπερπληθυσμού». Για πολλούς τεχνοκράτες, πολιτικούς ακόμα και οικολόγους ο Μάλθους ήταν ένας προφήτης που προειδοποίησε ότι η αύξηση του πληθυσμού θα ξεπερνούσε κατά πολύ αυτόν της παραγωγής τροφίμων. Αφού, όπως διατύπωσε, ο πληθυσμός θα αυξανόταν με γεωμετρική πρόοδο (1,2,4,8,16,32) ενώ η παραγωγή τροφίμων με αριθμητική (1,3,5,7,9,11). Ο Μάλθους εν τέλει φάνηκε πολύ χρήσιμος για την κυριαρχία την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη. Ο

Μάλθους ήταν στην ουσία ο απολογητής της νέας αθλιότητας που επιβλήθηκε με την εκβιομηχάνιση στις πρώην αγροτικές κοινωνίες. Στο βιβλίο του προσπάθησε να αποδείξει ότι η πείνα, η φτώχεια, η αρρώστια και ο πρόωρος θάνατος είναι κατά κάποιο τρόπο απ' τη μία θεμιτά και αναπόφευκτα, ενώ απ' την άλλη η παραγωγή έπρεπε να ενταθεί επειδή ακριβώς ο πληθυσμός και η διαθέσιμη τροφή αυξάνονται με διαφορετικούς ρυθμούς. Συνεπώς οι πόλεμοι, οι λιμοί και οι επιδημίες ήταν απαραίτητα για να περιοριστεί αριθμητικά ο πληθυσμός και κυρίως ο πληθυσμός των εξαθλιωμένων στρωμάτων της κοινωνίας, τα οποία στιγματίζει σαν τους κύριους παραβάτες των άτεγκτων νόμων του «περί πληθυσμού» (βλ.κεφ.5 Μαλθους, Μπουκτσιν σ.71). Ο Μάλθους ισχυριζόταν ότι οι φτωχοί και οι άποροι ήταν πλήρως ανίκανοι για οποιαδήποτε εγκράτεια, σε σχέση με την αναπαραγωγή τους. Κι έτσι, όπως ισχυριζόταν, οποιαδήποτε αρωγή σε αυτούς θα είναι καταστροφική για την κοινωνία, αφού θα οδηγεί σε συνεχή αύξηση του πληθυσμού τους και άρα στην επέκταση των κοινωνικών δεινών.

Το δόγμα του υπερπληθυσμού, το δόγμα του κοινωνικού δαρβινισμού, όπως και αυτό του Ανταμ Σμιθ «αφήστε τα πράγματα να κυλάνε μόνα τους», αποτέλεσαν για την κυριαρχία ιδεολογικά όπλα για την περαιτέρω επιβολή, εκμετάλλευση και εξόντωση ανθρώπων.

Οι μαλθουσιανές απόψεις μπήκαν σε εφαρμογή πολλές φορές από τα κράτη. Το Τρίτο Ράιχ αποτελεί ένα μοναδικό παράδειγμα εφαρμογής του μαλθουσιανισμού. Επίσης άλλο παράδειγμα συναντάμε κατά την εκβιομηχάνιση, όταν η εξαθλίωση και οι θάνατοι λόγω των τραγικών συνθηκών επιβίωσης δικαιολογούνταν απ' τους κυρίαρχους ως κάτι το αναπόφευκτο. Τα ευρωπαϊκά κράτη κρατούσαν την ίδια πολιτική στάση και στις αποικίες τους. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και σήμερα στις πρώην αποικίες, στον «τρίτο κόσμο». Οι ανεπτυγμένες χώρες αφήνουν στην τύχη τους τις χώρες του «τρίτου κόσμου», ενώ στην ουσία για την εξαθλίωση τους υπεύθυνα είναι τα κράτη δυτικού τύπου. Άλλο παράδειγμα είναι όταν μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο οι ΗΠΑ αρνήθηκαν να χορηγήσουν τα νέα αντιβιοτικά για τον έλεγχο των μολυσματικών ασθενειών σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Η αποστολή βοήθειας και η χορηγία χρημάτων που θα χρησιμοποιηθούν για επιμορφωτικούς λόγους, για την καταπολέμηση του Aids σε χώρες της Αφρικής είναι ανεπαρκής έως ανύπαρκτη από την δύση.

Αν και ο μαλθουσιανισμός εφαρμόζεται από την κυριαρχία, ο ίδιος ο Μάλθιους προέβλεψε λανθασμένα ότι η αύξηση του πληθυσμού θα ξεπερνούσε την παραγωγή τροφής ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Το 1968 ο Πωλ Ερλιχ στο βιβλίο που έγραψε με τον βαρύγδουπο τίτλο «Η πληθυσμιακή βόμβα», επανέλαβε τα επιχειρήματα του Μάλθους προβλέποντας λιμό για τις δεκαετίες του 1970 και του 1980. Η «πράσινη επανάσταση» όμως τον πρόλαβε όπως πρόλαβε και η βιομηχανική επανάσταση τον Μάλθους. Παρόμοιες προβλέψεις γίνονται και σήμερα εκλιπαρώντας για μείωση του πληθυσμού με γενναία μέτρα στις τρίτες χώρες, λόγω της «επερχόμενης καταστροφής». Με τον τρόπο αυτό συσκοτίζεται το γεγονός ότι η απότομη αύξηση του πληθυσμού είναι αποτέλεσμα που οφείλεται στις πρακτικές της κυριαρχίας και του βιομηχανοτεχνολογικού συστήματος και όχι στους «αμόρφωτους και υπανάπτυχτους».

Η αναπαραγωγή είναι μια ζωτικής σημασίας λειτουργία για την επιβίωση του κάθε είδους. Η αναπαραγωγή του ανθρώπου έχει άμεση σχέση και καθορίζεται από διάφορους παράγοντες όπως θρησκευτικούς, οικονομικούς, «μορφωτικού επιπέδου» και γενικά από πολιτισμικούς παράγοντες. Για παράδειγμα, αλλιώς αντιλαμβάνονται το ζήτημα της αναπαραγωγής οι άνθρωποι που είναι εξαρτημένοι από το οικονομικό

σύστημα και αλλιώς οι πρωτόγονες κοινότητες που ήταν ενταγμένες στο φυσικό περιβάλλον. Αλλιώς βλέπει την αναπαραγωγή μια εξαθλιωμένη αγροτική κοινωνία στην Αφρική και αλλιώς μια τεχνολογικά αναπτυγμένη κοινωνία στην Ευρώπη.

Σε διάφορες χώρες της Αφρικής και της Ασίας παρατηρείται έντονος ρυθμός αύξησης του πληθυσμού, όμοια με την εκρηκτική αύξηση του πληθυσμού στην Ευρώπη κατά την εκβιομηχάνιση. Αυτό αποδίδεται στον βίαιο μετασχηματισμό των κοινωνιών στις χώρες αυτές από διάφορους λόγους (πόλεμοι, αποικιοκρατία, εκβιομηχάνιση) που έχουν σχέση με τους σχεδιασμούς της κυριαρχίας.

Παρατηρήθηκε ότι, όταν οι ανθρώπινες κοινωνίες καθηλώνονται στην εξαθλίωση, τότε οι γεννήσεις όπως και οι θάνατοι αυξάνονται, με τις γεννήσεις να προηγούνται κατά πολύ περισσότερο. Προτείνουν λοιπόν κάποιοι ως λύση να βοηθήσουν οικονομικά τα προηγμένα κράτη τα υπανάπτυχτα να «ορθοποδήσουν», για να λυθούν έτσι τα προβλήματα της έντονης αύξησης του πληθυσμού(όπως λένε), της πείνας και του aids. Όμως αυτές οι υποκριτικές φιλανθρωπίες γίνονται ήδη από τα κράτη της δύσης, μόνο που η παροχή βοήθειας είναι ελάχιστη μπροστά στα αποτελέσματα που δημιουργούν οι αιτίες των προβλημάτων.

Στην πραγματικότητα η κυριαρχία για να διατηρήσει τις συνθήκες σκλαβιάς στην «παγκόσμια κοινωνία» και να εξυπηρετούνται τα οικονομικά της συμφέροντα, δεν θέλει να μειωθεί ο παγκόσμιος πληθυσμός αλλά ούτε και να αυξάνεται περισσότερο από ενός σημείου. Η ύπαρξη της παγκόσμιας κυριαρχίας και του δυτικού πολιτισμού στηρίζεται στην συνεχή οικονομική και τεχνολογική πρόοδο. Βασικός συντελεστής της προόδου είναι η ανισότητα και η ύπαρξη μισθωτών σκλάβων και καταναλωτών.

Τα τεχνολογικά άλματα σπάνε την οικονομική σταθερότητα και οδηγούν σε οικονομική ανάπτυξη. Οι κατέχοντες την τεχνολογία υποδουλώνουν τους μη κατέχοντες καταστρέφοντας και αποσυντονίζοντας την προηγούμενη κοινωνική ισορροπία (που πιθανόν να ήταν εξουσιαστική) και βιωσιμότητα. Παράλληλα με την τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη, η εξουσιαστική πρακτική θα πρέπει να συντηρήσει τεμαχισμένη σε διάφορα μέρη την παγκόσμια κοινωνία για να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα της παγκόσμιας τάξης. Όπως και στην επιμέρους οικονομία ενός κράτους η κοινωνία στηρίζεται στην ανισότητα και στο διαχωρισμό, έτσι και σε παγκόσμιο επίπεδο για να συντηρούνται τα συμφέροντα της κυριαρχίας πρέπει να υπάρχουν πλούσιες και φτωχές χώρες. Η τεχνολογική πρόοδος έμμεσα ή άμεσα είχε και έχει καθοριστικό ρόλο για την απότομη αύξηση του πληθυσμού αλλά και την παράταση της επιβίωσης του πολιτισμού. Σε περίπτωση που ο παγκόσμιος πληθυσμός ήταν πιο πάνω ή πιο κάτω από τις απαιτήσεις της οικονομικής ανάπτυξης, τότε τα θεμέλια του υπάρχοντος εξουσιαστικού οικοδομήματος θα τρίζανε. Οι επιλογές για τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη δεν είναι επιλογή του ανθρώπου γενικά και αόριστα, αλλά επιλογή της κυριαρχίας στην προσπάθεια της να επεκταθεί. Αυτό θα προσπαθήσουμε να διαφανεί όσο μπορούμε στο υπόλοιπο του κειμένου.

Οι ανεπτυγμένες τεχνολογικά χώρες είναι γνωστό ότι ήδη εδώ και δεκαετίες έχουν επέλθει σε χαμηλό ρυθμό αύξησης ή αρνητικής αύξησης(υπογεννητικότητα) του πληθυσμού τους σε σύγκριση με παλιότερες δεκαετίες. Ακόμα, κάποιες από αυτές τις χώρες, όπως η Ιαπωνία, παρουσιάζουν έντονη γήρανση του πληθυσμού τους. Ενώ και άλλες χώρες ενδέχεται να έρθουν αντιμέτωπες με αυτό το πρόβλημα. Η διέξοδος όμως των οικονομικά ισχυρών κρατών δεν είναι άλλη από τον παράγοντα μετανάστευση και την ενσωμάτωση μεταναστών κυρίως από υπανάπτυχτες χώρες. Για παράδειγμα, είναι

χαρακτηριστικός ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του πληθυσμού στη Γαλλία στο 0,4%, στην Αγγλία 0,2% και στη Γερμανία 0%. Αντίθετα στο Αφγανιστάν η αύξηση είναι στο 4,8% που σημαίνει ότι σε 14,5 χρόνια (σε σταθερές συνθήκες) ο πληθυσμός του Αφγανιστάν θα διπλασιαστεί (Γερμανικό ίδρυμα για τον παγκόσμιο πληθυσμό DSW). Βλέπουμε ότι για να διατηρηθεί η ισορροπία και η επιβίωση της κυριαρχίας χρησιμοποιούνται και αλληλοσχετίζονται όλα τα σύνολα ανθρώπων που υπάρχουν σε κάθε χώρα.

Οι αναφορές που θα ακολουθήσουν σε σχέση με τον αριθμό διαφόρων συνόλων ανθρώπινου πληθυσμού γίνονται για να καταδείξουμε κάποιους προβληματισμούς και να αναδείξουμε κάποια συμπεράσματα που θα μας βοηθήσουν να προβληματιστούμε πάνω σε κάποια ζητήματα σε σχέση με την αύξηση του πληθυσμού. Πρέπει να γνωρίζουμε όμως ότι η καταγραφή του πληθυσμού είναι μια διαδικασία που διαχειρίζεται η κυριαρχία για τους δικούς της εγκληματικούς σκοπούς. Χωρίς την καταγραφή και την πληροφόρηση του αριθμού του πληθυσμού το παγκοσμιοποιημένο σύστημα δεν θα είχε πολλά χρόνια επιβίωσης. Με την καταγραφή του πληθυσμού η κυριαρχία διαμορφώνει τους μελλοντικούς σχεδιασμούς της για την διαχείριση των ανθρώπων και των άλλων μορφών ζωής. Οι πόλεμοι, οι λιμοί, οι επιδημίες (όπως του aids), οι κρίσεις κάθε είδους, όπως και η λεγόμενη οικονομική κρίση, είναι συντεταγμένες που ελέγχονται σε σχέση με την παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση, για την πρόβλεψη, την ρύθμιση και τον έλεγχο των μεταναστευτικών ρευμάτων, την αποφυγή οικονομικής στασιμότητας και εν τέλει την «αειφόρο πρόοδο» και την επιβίωση του πολιτισμού.

«Η ιστορία δεν είναι τίποτα άλλο από ανοησίες»
Χένρι Φόρντ

Χρησιμοποιώντας τα λόγια ενός τεχνοκράτη, που προφανώς ήθελε να συσκοτίσει την αλήθεια, θα κάνουμε μια περιπλάνηση πίσω στο χρόνο σε σχέση με την αύξηση ή την μείωση του πληθυσμού.

Αρχικά να πούμε ότι κατά το 2011 ο παγκόσμιος πληθυσμός υπολογίζεται ότι ξεπέρασε τα 7 δισεκατομμύρια. Ο αριθμός αυτός είναι αναγκαίο να πούμε ότι δεν είναι αποτέλεσμα μιας γραμμικής εξέλιξης αλλά είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων και κυρίως τεχνολογικών εξελίξεων των τελευταίων 200 χρόνων. Η δημογραφία διακρίνει, γενικά, τέσσερις εποχές-περιόδους, την προαγροτική εποχή, την εποχή της εγκατεστημένης γεωργίας έως τη βιομηχανική επανάσταση, την εποχή από την έναρξη της βιομηχανικής επανάστασης έως το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο και την περίοδο μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, (Brown R. L., 1974). Στην ουσία οι τέσσερις αυτές περίοδοι χωρίζονται από τις τεχνολογικές επαναστάσεις, την γεωργική(περίπου πριν 10000 χρόνια), την βιομηχανική και της υψηλής τεχνολογίας (πράσινη επανάσταση) μετά τον Β' Παγκόσμιο.

Πριν την συστηματοποίηση της γεωργίας ο πληθυσμός των ανθρώπων υπολογίζεται ότι ήταν κάπου στα 15 εκατομμύρια. Ενώ ο παγκόσμιος πληθυσμός πριν 2000 χρόνια υπολογίζεται κάπου στα 133 εκατομμύρια ανθρώπους. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία ανατολική και δυτική είχε περίπου 55εκ. ανθρώπους τον 4^{ο}αιώνα ν.χ.. Η πανώλη του Ιουστινιανού είχε ως αποτέλεσμα να σκοτώσει μεταξύ 521ν.χ. και 8^{ου} αιώνα τον μισό πληθυσμό της Ευρώπης. Μεταξύ 9^{ου} και 13^{ου} αιώνα ο πληθυσμός της Ευρώπης

είχε τετραπλασιαστεί. Η επιδημία του Μαύρου θανάτου κατά τον 14^{ο} αιώνα πιθανολογείται ότι σκότωσε τα δύο τρίτα του πληθυσμού της Ευρώπης και έφτασε τον παγκόσμιο πληθυσμό κάπου στα 350-375εκ. ανθρώπους. Χρειαστήκαν κάπου 200 χρόνια για να φτάσει ο πληθυσμός της Ευρώπης στα επίπεδα του 1340 που ήταν 70εκ. Στην Κίνα υπολογίζεται ότι μεταξύ 1200 με 1393 σκοτώθηκαν κάπου στα 65εκ. άνθρωποι εξαιτίας της επιδημίας της πανούκλας και των επιδρομών των Μογγόλων. Από τον 14^{ο} αιώνα και μετά το τέλος της πανδημίας της πανούκλας και τον μεγάλο λιμό των ετών 1315-1317 ο παγκόσμιος πληθυσμός σημειώνει συνεχή αύξηση.

Από τα πρώτα κιόλας χρόνια της αποικιοκρατίας των Ισπανών και των Πορτογάλων στην Αμερική οι νέες καλλιέργειες που εισήχθησαν στην Ασία και στην Ευρώπη ήταν η αιτία για την αύξηση της γεωργικής παραγωγής και άλλων κοινωνικών εξελίξεων όπως και της αύξησης του πληθυσμού.

Ο προκολομβιανός πληθυσμός της Αμερικής εκτιμάται ανάμεσα στα 50 με 100 εκατομμύρια ανθρώπους. Οι συναντήσεις μεταξύ των ευρωπαίων κατακτητών και ιθαγενών πληθυσμών συχνά προκαλούσαν τοπικές επιδημίες με ασυνήθιστα υψηλές θνησιμότητες. Αρχαιολογικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι ο θάνατος του 90% περίπου του ιθαγενούς πληθυσμού του Νέου Κόσμου προκλήθηκε από αρρώστιες του Παλαιού κόσμου, όπως η ευλογία, η ιλαρά και η γρίπη, στις οποίες ασθένειες οι ευρωπαίοι είχαν αναπτύξει ισχυρή ανοσία με την πάροδο του χρόνου σε αντίθεση με τους ιθαγενείς. Οι Κονκισταδόροι, βοηθούμενοι από την ευλογιά, την ιλαρά, τον τύφο και τη γρίπη, μετέτρεψαν την κατάκτηση της Βόρειας και Νότιας Αμερικής στη μεγαλύτερη γενοκτονία που γνώρισε η ανθρωπότητα. Το 1520 η ευλογιά χτύπησε το Μεξικό**.** Το μεγαλύτερο πλήγμα υπέστησαν οι Αζτέκοι. Όταν είδαν τους Ισπανούς να επιζούν από την ασθένεια πίστεψαν ότι τους προστάτευαν οι θεοί και αρνήθηκαν κάθε μορφή αντίστασης εναντίον τους. Πριν από την άφιξη των Ευρωπαίων το Μεξικό είχε 30 εκατομμύρια κατοίκους. Το 1568 είχαν απομείνει 3 εκατομμύρια και το 1620 1,6εκ.. Δίχως το δολοφονικό όπλο της μετάδοσης ασθενειών οι Ευρωπαίοι κατακτητές δεν θα μπορούσαν να κυριαρχήσουν ούτε στην Αμερική, ούτε πουθενά και πολύ πιθανόν η παγκόσμια ιστορία να ήταν πολύ διαφορετική.

Κατά την αγροτική και βιομηχανική επανάσταση στην Αγγλία το μέσο προσδόκιμο ζωής των παιδιών αυξήθηκε ραγδαία. Το ποσοστό των παιδιών που γεννήθηκε και πέθανε πριν την ηλικία των 5 ετών μειώθηκε από 74,5% το 1730-1749 σε 31,8% το 1810-1829. Ο πληθυσμός της Ευρώπης αυξήθηκε από περίπου 100εκ. το 1700 σε 400εκ. το 1900, με συνέπεια τον ταχύ εποικισμό των «νέων» ηπείρων από ευρωπαίους. Η αύξηση του πληθυσμού επιταχύνθηκε μετά την εισαγωγή του υποχρεωτικού εμβολιασμού και τις βελτιώσεις στην ιατρική και υγιεινή. Ο πληθυσμός της Αγγλίας κατά τον 19^{ο} αιώνα διπλασιαζόταν κάθε 50 χρόνια. Το 1801 ο πληθυσμός της Αγγλίας είχε φτάσει τα 8,3εκ. ανθρώπους και το 1901 είχε αυξηθεί στα 30,5εκ ανθρώπους.

Έκπληξη προκαλούν στοιχεία όπως τα ακόλουθα: κατά το έτος 1500 ο ανθρώπινος παγκόσμιος πληθυσμός ήταν 0,5δισεκ., το 1804 1δισεκ., το 1927 ήταν 2δισεκ., το 1974 ήταν 4δισεκ. Το 1987 ήταν 5δισεκ., το 1999 ήταν 6δισεκ., το 2011 ήταν 7δισεκ. Επίσης μεταξύ 2000 και 2005 η πληθυσμιακή αύξηση σε όλη τη γη ήταν

383,047εκ. από τα οποία τα 237,771εκ. ήταν στην Ασία, με την Αφρική να ακολουθεί με 92,293εκ. ενώ το μικρότερο υπόλοιπο στις άλλες ηπείρους.

Η μετάβαση των ανθρώπων από το στάδιο της τροφοσυλλογής και της περιορισμένης οικιακής παραγωγής τροφής, στο στάδιο της συστηματοποιημένης γεωργίας ήταν σαφώς ένα σημείο κατά το οποίο έπαιξε μεγάλο ρόλο για την αλλαγή συνολικά της πορείας της ανθρωπότητας, αφού συνυπολογίσουμε ότι η συστηματική γεωργία έγινε παράλληλα με την επιβολή οργανωμένης εξουσίας, τον καταμερισμό εργασίας, την ιδιοκτησία και την ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων. Στη φάση αυτή οι άνθρωποι άρχισαν να βλέπουν τον φυσικό κόσμο εργαλειακά, αλλοιώνοντας σιγά σιγά την προηγούμενη αρμονική σχέση που είχαν. Οι άνθρωποι άρχισαν να ζουν με τεχνητούς νόμους και σύμβολα όπως οι αριθμοί και ο χρόνος, δομώντας σταδιακά πολιτισμό.

Ασφαλώς αυτές οι αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων διατάραξαν όλες τις δραστηριότητες τους, που επανακαθορίστηκαν σε ένα νέο πλαίσιο. Οι διατροφικές συνήθειες, η σχέση των φύλων, η αναπαραγωγή, η συγγένεια και η σεξουαλικότητα επηρεάστηκαν αποκτώντας νέο νόημα και χαρακτηριστικά. Ο ανθρώπινος πληθυσμός μέσα στο σύνολο των αλλαγών όπως προείπαμε αυξήθηκε.

Ο πρώτος πολιτισμός αναπτύχθηκε στη περιοχή της Μέσης Ανατολής, επειδή υπήρχαν σε αφθονία φυτά και ζώα που ήταν καταλληλότερα προς εξημέρωση από ότι ήταν τα φυτά και τα ζώα σε άλλες περιοχές του κόσμου. Ανεξάρτητοι πολιτισμοί ξεκίνησαν και σε άλλα σημεία του πλανήτη όπως στην κεντρική Αμερική και την Κίνα. Ομως στις περιοχές αυτές δεν υπήρχαν τόσα πολλά είδη προς εξημέρωση. έτσι οι πολιτισμοί που αναπτύχθηκαν ήταν ουσιαστικά πιο ευπαθείς. Με την αύξηση του πληθυσμού διαδόθηκαν πιο γρήγορα οι διαδικασίες παραγωγής τροφής, κυρίως με τη βία σε άλλες κοινότητες μη παραγωγούς τροφής ή με τη μετακόμιση σε παρθένα μέρη και την εκκίνηση εκτεταμένης καλλιέργειας. Μεγάλη σημασία για την εξάπλωση της γεωργίας είχε η μεταφορά εξημερωμένων φυτών και ζώων σε περιοχές που δεν υπήρχαν.

Οι πολιτισμένοι άνθρωποι ακολούθησαν ένα εντελώς διαφορετικό τρόπο ζωής από τις απολίτιστες κοινότητες. Στην συνέχεια δόμησαν πόλεις κράτη, οργάνωσαν στρατό και άρχισαν να κατακτούν και να υποτάσσουν άλλους ανθρώπους (πολιτισμένους ή πρωτόγονους) δομώντας με αυτό τον τρόπο σε ένα βάθος χρόνου αυτοκρατορίες και δυναστείες.

Αυτοκρατορίες και πολιτισμοί όπως της Ρώμης και της Κίνας ήταν στην ουσία αγροτικές κοινωνίες που δεν επεδίωκαν την τεχνολογική εξέλιξη. Οι αυτοκρατορίες αρκούνταν στην υποταγή των ανθρώπων, στηρίζονταν στον θεσμό της δουλείας και την είσπραξη φόρων. Η τεχνολογική στασιμότητα στο επίπεδο της γεωργίας πήγαζε ακριβώς από την επιβολή του θεσμού της δουλείας ο οποίος εμπόδιζε την ανάπτυξη ανταγωνισμού στην οικονομία. Με τον θεσμό της δουλείας δεν ενθαρρύνονταν οι εφευρέσεις στη διαδικασία της παραγωγής, επειδή θα υπονομευόταν η ίδια η ύπαρξη του θεσμού. Για παράδειγμα ο Ήρων Αλεξάνδρευς κατασκεύασε τον 1ο αιώνα ν.χ. μια ατμομηχανή η οποία χρησίμευσε μόνο στις θύρες των ναών. Όταν όμως επαναεφευρέθηκε στην Αγγλία τον 18ο αιώνα χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή ενέργειας, στην άντληση νερού από τα ορυχεία, στα ατμόπλοια, στα τρένα και έβαλε τα θεμέλια για την παγκόσμια αυτοκρατορία του δυτικού πολιτισμού. Η διαφορά της δουλοκτητικής κοινωνίας της Αλεξάνδρειας του 1ου αιώνα με την Ευρώπη του 18ου αιώνα ήταν ότι δεν χρειαζόταν μηχανές, αλλά ήθελε να υπάρχει ανθρώπινη κούραση για να διατηρείται η τάξη και τα συμφέροντα της τότε κυριαρχίας. Παρόμοιο παράδειγμα

είναι και η εφεύρεση της πυρίτιδας στην Κίνα όπου χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή βεγγαλικών σε γιορτές και θεάματα ενώ αργότερα οι ευρωπαίοι χρησιμοποίησαν την πυρίτιδα για την εξέλιξη του οπλισμού τους.

Ένας από τους λόγους που οι αγροτικές κοινωνίες της αρχαιότητας αλλά και οι πιο σύγχρονες διαλύονταν ήταν η τεχνολογική τους στασιμότητα, σε συνδυασμό με την μείωση της απόδοσης των καλλιεργούμενων εδαφών. Αφού προηγουμένως αυξανόταν ο πληθυσμός τους μετέπειτα η παραγωγή μειωνόταν, οι φόροι αυξάνονταν, ακολουθούσε η εξαθλίωση, οι εμφύλιες συγκρούσεις, οι επαναστάσεις και ξανά από την αρχή, αν δεν επέλαυναν στο μεταξύ άλλοι κατακτητές. Οι εξεγέρσεις και οι επαναστάσεις δημιουργούσαν ανακατατάξεις στην κορυφή της ιεραρχίας αλλά δεν άλλαζαν ολόκληρο το ιεραρχικό σύστημα.

Από τις απαρχές του δυτικού πολιτισμού.

Μετά την διαίρεση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε ανατολική και δυτική το 395ν.χ., τα «γερμανικά φύλα» και οι Ούννοι (ασιατικός λαός) επιτίθενται και στα δύο τμήματα της αυτοκρατορίας τον $4^{ο}$ και $5^{ο}$ αιώνα. Οι δυτικοί δεν μπορούν να τους απωθήσουν και έτσι το 476ν.χ. το δυτικό ρωμαϊκό κράτος διαλύεται και σκορπίζεται στη Δυτική Ευρώπη φτιάχνοντας τα πρώτα βασίλεια και εφαρμόζοντας στη συνέχεια το σύστημα της φεουδαρχίας. Οι άρχοντες παραχώρησαν στους ευνοούμενους υποτελείς τους εκτάσεις γης, τα φέουδα όπως και προστασία. Με αντάλλαγμα την παροχή υπηρεσιών και υποταγή. Οι φεουδάρχες με την σειρά τους παραχώρησαν κομμάτια γης και προστασία στους χωρικούς υποτελείς τους.

Ο κατακερματισμός της νέας παρθένας γης της δύσης σε φέουδα και η αλλαγή των όρων υποδούλωσης (από την κλασσική δουλεία στη φεουδαρχική σκλαβιά) ώθησαν την οικονομική ανάπτυξη και ενθάρρυναν τις καινοτομίες. Πολλοί προοδευτικοί σήμερα θεωρούν τον μεσαίωνα αποκλειστικά μια σκοταδιστική περίοδο στην ιστορία της ανθρωπότητας, όμως στην πραγματικότητα οι ρίζες του ιδεολογήματος της προόδου βρίσκονται σε εκείνη την εποχή. Το ότι έγινε στα τέλη του μεσαίωνα ήταν η απαρχή μιας φρενήρους ανάπτυξης άγνωστης μέχρι τότε στην ανθρωπότητα. Ο διαχωρισμός ανθρώπων και γης, όπως και η ψευδεπίγραφη ελευθερία των χωρικών (κάτι σαν την αυτοδιαχείριση) υπό τον έλεγχο των αναδυόμενων κρατών οδήγησε στην γεωργική πρόοδο (καθιέρωση τριζωνικής καλλιέργειας, τροχοφόρο άροτρο, μεταλλικό υνί, περιλαίμιο για υποζύγια) και φυσικά εκχερσώσεις και αποξήρανση ελών, ώστε να επεκταθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η γεωργική παραγωγή αυξήθηκε, μεγάλες πόλεις άρχισαν να σχηματίζονται και να αυτονομούνται, κατασκευάστηκαν δρόμοι και αναπτύχθηκαν το εμπόριο και η ναυτική τεχνολογία. Μέχρι που έκανε την εμφάνιση της η πανδημία του Μαύρου Θανάτου.

Μετά την επέλαση του Μαύρου Θανάτου έγιναν πολλές ανακατατάξεις σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Τα κράτη της Δυτικής Ευρώπης ανέπτυξαν μια υπερπόντια ναυτική τεχνολογία με αποτέλεσμα να ευδοκιμήσει μια εμπορική επανάσταση έξω από κάθε προσδοκία για τον τότε κόσμο. Οι ευρωπαίοι κυριάρχησαν στους ωκεανούς, κατάκτησαν την Αμερική και την Ν.Αφρική και έλεγχαν το εμπόριο ανάμεσα σε όλες τις ηπείρους. Εμπορεύματα και σκλάβοι στοιβάζονταν στα πλοία για να μεταφερθούν στην Ευρώπη ή πουλιόντουσαν σε άλλα μέρη. Όπως προαναφέραμε νέα εξημερωμένα φυτά από την Αμερική μεταφέρθηκαν στην Ευρώπη με αποτέλεσμα να

αυξηθεί γρήγορα η γεωργική παραγωγή, σε τέτοιο βαθμό που χαρακτηρίστηκε η περίοδος ως αγροτική επανάσταση.

Οι πόλεις άρχισαν να διογκώνονται και το πνεύμα της ανάγκης για εξέλιξη, τελειότητα και πρόοδο ήταν διάχυτο στη φιλοσοφία και την τέχνη της αναγέννησης. Όλα στην ουσία ήταν ευθυγραμμισμένα με το ιδεολόγημα της προόδου. Το 1622 ιδρύθηκε η «Βασιλική ένωση του Λονδίνου για την παραγωγή των φυσικών γνώσεων». Σκοπός της ένωσης αυτής ήταν να συγκεντρώσει πληροφορίες «από όλα τα μέρη και τις γωνίες» όχι μόνο από «μορφωμένους φιλόσοφους» αλλά και από τα «εργαστήρια των μηχανικών από τα ταξίδια των εμπόρων, και από τα άροτρα των γεωργών». Το 1754 ιδρύθηκε πάλι στο Λονδίνο η ένωση «για την ενθάρρυνση των τεχνών, της βιομηχανίας και του εμπορίου» που έδινε χρήματα και μετάλλια για εφευρέσεις που θα αποδεικνύονταν χρήσιμες. Ο μεθοδευμένος συνδυασμός της επιστήμης με την τεχνική όπως και της φιλοσοφίας είναι ένας βασικός λόγος που η βιομηχανική επανάσταση άρχισε στην Αγγλία.

Οι κοινωνικές αλλαγές στη Δύση ήταν τεράστιες, ο πληθυσμός είχε μια εκρηκτική αύξηση κατά τον 19^{ο} αιώνα κατά την εκβιομηχάνιση, που παρά την μετανάστευση των ευρωπαίων στις υπερπόντιες χώρες ο πληθυσμός της Ευρώπης συνέχιζε να στριμώχνεται σε άθλιες συνθήκες μέσα στις πόλεις. Το 1832 η χολέρα σάρωσε την πρώτη βιομηχανική πόλη, το Μάντσεστερ, σκοτώνοντας χιλιάδες κόσμο, ενώ περισσότερα από τα μισά παιδιά πέθαιναν πριν τα πέντε τους χρόνια.

Οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την γεωργική ζωή και να στριμωχτούν στις πόλεις για να δουλέψουν ως βιομηχανικοί εργάτες. Πιθανόν να ένιωσαν την ίδια απογοήτευση που ένιωσαν οι πρώτοι γεωργοί όταν έγιναν βιομηχανικοί εργάτες και οι τροφοσυλλέκτες όταν εξαναγκάστηκαν να γίνουν γεωργοί.

Με το πέρασμα του χρόνου οι βιομηχανοποιημένες χώρες της Ευρώπης βελτίωσαν τις εργασιακές συνθήκες, τα ημερομίσθια και τις παροχές υγείας. Το αποτέλεσμα ήταν να βελτιωθεί κατά πολύ η ζωή των Ευρωπαίων και να αυξηθεί το μέσο προσδόκιμο ζωής τους. Το προσδόκιμο ζωής ενός Γάλλου από 28 χρόνια που ήταν το 1800 ανέβηκε στα 50 χρόνια το 1900. Τα κράτη της Δύσης διαμόρφωσαν συνθήκες σταθερότητας στο εσωτερικό τους ενώ επιδόθηκαν στην καταλήστευση των απέραντων αποικιών και μισοαποικιών τους. Με τον τρόπο αυτό κατασκευάστηκε μια ιδιότυπη συνθήκη κοινωνικής ανισότητας, πλούσιων και εξαθλιωμένων χωρών.

Τον 20^{ο} αιώνα, όπως είναι γνωστό, η εξέλιξη στην τεχνολογία έκανε τεράστια άλματα συνεχίζοντας την πορεία της βιομηχανικής επανάστασης. Η ατομική ενέργεια, οι νέες μηχανές που αντικατέστησαν τους εργάτες, η διαστημική επιστήμη, η γενετική και η πληροφορική επιτάχυναν την παγκόσμια οικονομία και αύξησαν την απόδοση της βιομηχανικής παραγωγής. Κύριο ρόλο για την αύξηση του πληθυσμού είχε η λεγόμενη πράσινη επανάσταση, η οποία εξελίχτηκε αρχικά στις ανεπτυγμένες χώρες κατά τις δεκαετίες του 50 και 60 ενώ στον Τρίτο κόσμο κυρίως στην Ινδία, Πακιστάν, Φιλιππίνες και Μεξικό μετά το 1967. Η πλέον σύγχρονη εξέλιξη στο χώρο της παραγωγής τροφίμων αφορά τις βιοτεχνολογικές μεθόδους παραγωγής, όπου γονίδια ανασυνδέονται για να δημιουργήσουν μια νέα ποικιλία.

Η πιο πάνω αναφορά ήταν μια προσπάθεια να καταφανεί το κατά πόσο οι τεχνολογικές αλλαγές και οι επιλογές της κυριαρχίας επηρεάζουν άμεσα την ζωή των

ανθρώπων και την πορεία της ανθρωπότητας. Ο πολιτισμός στο σύνολο του, ο οποίος ξεκινά με τον διαχωρισμό του ανθρώπου από τον φυσικό κόσμο έχει αδιέξοδα αποτελέσματα. Αναμφίβολα ο δυτικός πολιτισμός που αναπτύσσεται τους τελευταίους αιώνες και χαρακτηρίζεται από έντονη τεχνολογική εξέλιξη είναι μοναδικός σε σχέση με τους παλιότερους αγροτικούς πολιτισμούς. Η βιομηχανία και η υψηλή τεχνολογία έδωσαν την δυνατότητα στο πολιτισμό να ξεπεράσει φυσικούς φραγμούς και να έχει μακροβιότητα και «αυτόνομη ανάπτυξη» εις βάρος ρου φυσικού κόσμου.

Πώς όμως ο πολιτισμός και η κυριαρχία επηρεάζει την φυσική λειτουργία της αναπαραγωγής των ανθρώπων και ποια θα ήταν η ιδανική συνθήκη για να ρυθμίζεται η λειτουργία αυτή; Αναμφίβολα από την στιγμή που οι διαδικασίες παραγωγής τροφής καθορίζονται από την κυριαρχία μέσα από την πολυπλοκότητα του τεχνολογικού και οικονομικού συστήματος και διαμεσολαβούν στην σχέση ανθρώπου –φύσης, τότε έχουμε επιπτώσεις στις επιμέρους διαδικασίες της ανθρώπινης ζωής.

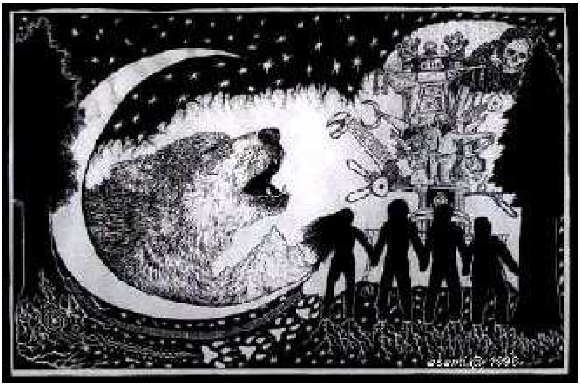
Η διαδικασία της συστηματοποιημένης εργασίας είναι μια έμμεση κατάσταση για την απόκτηση των απαραίτητων αγαθών για την επιβίωση μας, όμως έχει «απρόσωπη» σχέση με τον φυσικό κόσμο. Για παράδειγμα, είναι διαφορετικό να ζεις ενταγμένος στο φυσικό περιβάλλον και το οικοσύστημα, από το να ζεις στην πόλη και τον πολιτισμό, περιμένοντας να τραφείς δουλεύοντας. Από αυτή την θέση δεν αντιλαμβάνεσαι καν ότι είσαι μέρος της φύσης. Ο έντονος καταμερισμός εργασίας και οι ρόλοι, που είναι βασική προϋπόθεση της παραγωγικής διαδικασίας μας απομακρύνουν από το βίωμα και την εμπειρία της επαφής και της συνύπαρξης με την φύση, μας δυσκολεύουν στο να δούμε από πού προέρχεται η τροφή μας και τι συνέπειες έχει στον φυσικό κόσμο. Ο πολιτισμός επιβλήθηκε στη φύση λεηλατώντας και ξεζουμίζοντας την για να διογκωθεί και να θρέψει την κυριαρχία του. Τα οικοσυστήματα έχουν πολύ μικρή σημασία και δεν υπολογίζονται μπροστά στην επιδίωξη των ανθρώπων για επιβίωση μέσα στην πολυπλοκότητα του πολιτισμού. Άλλο είναι να δουλεύεις για να πληρωθείς και ακολούθως να ψωνίσεις από το σούπερ μάρκετ την τροφή σου και άλλο είναι να είσαι ενταγμένος στο οικοσύστημα να παρακολουθείς τις ισορροπίες του και να ζεις μαζί του.

Σήμερα κυριαρχεί η άποψη ότι μέσω της εργασίας μας δικαιούμαστε ένα ποσό χρημάτων που δίκαια θα μπορούσε να το ανταλλάξουμε για να αγοράσουμε τη τροφή μας. Έτσι δουλεύοντας μπορούμε να μεγαλώσουμε και τα παιδιά μας. Ενταγμένοι όμως στον πολιτισμό αγνοούμε τα όρια και τις ανάγκες της φύσης. Αγνοούμε ότι λεηλατείται η φύση με το να χρησιμοποιούνται οι πόροι της δυσανάλογα από όσο μπορεί να τους αναπληρώσει. Αγνοούμε ότι με αυτή την τακτική εξαντλούνται οι αντοχές της γης να ανέχεται τον πολιτισμό. Αγνοούμε ότι οι επόμενες γενιές ή και εμείς οι ίδιοι θα βρεθούμε σε απρόβλεπτες και δυσοίωνες καταστάσεις αν δεν κάνουμε κάτι άμεσα προς την προοπτική της καταστροφής των εξουσιαστικών σχέσεων και την αναζήτηση νέων τρόπων επιβίωσης σε αρμονία με τη φύση.

Η εξάρτησή μας από την παραγωγή του βιομηχανοτεχνολογικού συστήματος και η προϋπόθεση της αλλοτρίωσης μας από τη φύση, έχει συνέπειες σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας όπως και στη φυσική λειτουργία της αναπαραγωγής.

Πηγή έμπνευσης αποτελούν οι ιθαγενείς κοινότητες των ινδιάνων και όσες φυλές έζησαν μέχρι σήμερα συμφιλιωμένες με τη φύση. *«Οι παραδόσεις μας εφιστούσαν την προσοχή στο ότι ο πληθυσμός μας δεν έπρεπε να ξεπεράσει έναν ορισμένο αριθμό, ο οποίος θα απαιτούσε υπερβολικά πολλά από τις άλλες μορφές ζωής. Είχαμε πολύ*

αυστηρούς κανόνες διατήρησης του συστήματός μας. Ο πολιτισμός μας στηρίζεται στην αρχή του να σκεφτόμαστε συνεχώς την ευημερία των 7 επόμενων γενεών. Πιστεύουμε ότι αυτή η αρχή αποτελεί το μέσον που εμποδίζει την ανάπτυξη πρακτικών που θα μπορούσαν να προξενήσουν δυστυχία στο μέλλον. Γι' αυτόν το λόγο ο λαός μας έπιανε μονάχα τον αριθμό των ζώων που ήταν απαραίτητος για τις ανάγκες του. Μέχρι την άφιξη των αποίκων δεν υπήρξε ποτέ σφαγή ζώων.» Το παραπάνω απόσπασμα είναι από κείμενο των Ιροκέζων Χωντενόσωνη που δημοσίευσαν σε ευρωπαϊκό συνέδριο και οι λέξεις «σύστημα» και «πολιτισμός» χρησιμοποιούνται για χάριν κατανόησης. Στην κυριολεξία δεν είχαν πολιτισμό (Άκου Χλωμοπρόσωπε, εκδ. ελεύθερος τύπος).

Η αναπαραγωγή του ανθρώπου αν προσαρμοζόταν με το οικοσύστημά του, δεν θα ήταν επιβλαβής ούτε θα δημιουργούσε κανένα άλλο πρόβλημα επιβίωσης στον άνθρωπο ή στη φύση. Βέβαια δεν υπονοούμε ότι για όλα αυτά ευθύνεται ο ανθρώπινος πληθυσμός γενικά κι αόριστα, αλλά η κυριαρχία και ο πολιτισμός.

Λένε ότι ο πληθυσμός του ανθρώπου είναι αυξημένος σε υπερβολικό βαθμό και λόγω αυτού κινδυνεύει όλο το οικοσύστημα και ο πλανήτης. Πίσω όμως από αυτές τις παραπλανητικές διακηρύξεις κρύβονται οι σκοπιμότητες και οι σχεδιασμοί των κυρίαρχων.

Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στον αυξημένο πληθυσμό, αλλά στον τρόπο ζωής που επιβάλλει η τεχνολογική ανάπτυξη που υποκινείται από την κυριαρχία. Οι σύγχρονες, δυτικού τύπου ανάγκες, οι οποίες απευθύνονται μόνο στο 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού, είναι αυτές που επιβαρύνουν και καταστρέφουν περισσότερο το οικοσύστημα. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ με πληθυσμό το 5% του παγκόσμιου πληθυσμού είναι υπεύθυνες για το 20% της ρύπανσης που δημιουργεί επιδείνωση στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Οι υπερβολικές αχρείαστες ανάγκες και συνήθειες σε ζητήματα διατροφής, μεταφορών και γενικά στον τρόπο ζωής και κατανάλωσης της μειοψηφίας του πλανήτη, κυρίως στις αναπτυγμένες χώρες, είναι αυτά που ευθύνονται για τα μεγάλα οικολογικά προβλήματα.

Η υπόσχεση της κυριαρχίας ότι μέσω του πολιτισμού θα καλυφθούν οι ανάγκες επιβίωσής μας, οδηγεί την ανθρωπότητα σε αδιέξοδο. Δικαιολογείται η ανισότητα και η ύπαρξη των εκμεταλλευτικών σχέσεων. Η αύξηση ή η μείωση του ανθρώπινου πληθυσμού υποβιβάζονται σε απλές μαθηματικές πράξεις και η φύση αντιμετωπίζεται εργαλειακά στα τεφτέρια των ειδικών. Το πρόταγμα της αναρχίας και της συμφιλίωσης με τον φυσικό κόσμο μέρα με την μέρα αποδεικνύεται ότι είναι ο μόνος δρόμος για την ζωή, την ισότητα, την ευτυχία και τη χαρά..

Πολιτισμός, ιδεολογία και πρακτική της κυριαρχίας.
Το παράδειγμα του Ράπα Νουί. [ενότητα δεύτερη]

Είναι διάχυτη η εντύπωση ότι ο τρόπος ζωής μας και οι θεσμοί που καθορίζουν την καθημερινότητα μας προέρχονται μέσα από μια δεδομένη και νομοτελειακή πορεία και εξέλιξη της ανθρωπότητας. Ότι οι συνθήκες που βιώνουμε είναι το αποτέλεσμα μιας γραμμικής, σταδιακής και χρόνιας προσπάθειας των ανθρώπων για ευημερία και επιβίωση. Συνήθως αγνοείται ο καθοριστικός ρόλος που είχε η κυριαρχία ανά τους αιώνες για να φτάσουμε στην σημερινή πραγματικότητα. Στην προσπάθεια να ερμηνευτούν διάφορες καταστάσεις και προβλήματα της εποχής μας συνηθίζεται να γίνεται μια ανασκόπηση του παρελθόντος στο βάθος των δύο τελευταίων αιώνων, αγνοώντας ηθελημένα ή μη το απώτερο παρελθόν και τα γεγονότα που δόμησαν το σήμερα.

Είναι σημαντικό, στην προσπάθεια μας να απαλλαγούμε από την αθλιότητα του εξουσιασμού, να ανατρέξουμε σε διάφορα γεγονότα τα οποία μπορούν σε κάποιες περιπτώσεις να μας δώσουν απαντήσεις σε διάφορους προβληματισμούς μας ή να μας προειδοποιήσουν για ενδεχόμενα προβλήματα που ίσως προκύψουν. Καλό θα ήταν για την ενδυνάμωση του αγώνα ενάντια στη κυριαρχία να ψάχναμε και να αναγνωρίζαμε τις επιδιώξεις μας σε παραδείγματα του παρελθόντος κατά τα οποία οι άνθρωποι έζησαν χωρίς δομημένη εξουσία.

Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι το υπάρχον έχει τις ρίζες του πολύ πιο πίσω από τις σύγχρονες ανακατατάξεις. Το υπάρχον έχει άμεση σχέση με το ενιαίο μόρφωμα του πολιτισμού και την εγκατάλειψη ενός πρότινος βίου συμφιλίωσης με τον φυσικό κόσμο.

Σήμερα, στην εποχή της υψηλής τεχνολογίας μπορεί να εκπλήσσει το γεγονός και μόνο να μιλάει κανείς για την αναγκαιότητα του πολιτισμού. Όμως, ποιος είναι ο λόγος για να μην μιλήσουμε για την έννοια και την διαδικασία του πολιτισμού από την στιγμή που επιδιώκουμε την Αναρχία; Ποιος είναι ο λόγος για να μην ασχοληθούμε και να μην αναζητήσουμε απαντήσεις ακόμα και για τα πιο ασήμαντα αίτια της σημερινής «αδιέξοδης» σκλαβιάς που βιώνουμε, από την στιγμή που επιδιώκουμε ήδη την αισθαντικότητα της ολικής απελευθέρωσης; Γιατί να συμβιβαστούμε με το ψέμα και την ψευδαίσθηση της αναγκαιότητας θεσμών και δομών, που στην ουσία είναι και η αιτία της αιχμαλωσίας;

Από μια υποθετική σκοπιά, αν θεωρούσαμε τον πολιτισμό ότι επιβλήθηκε από το βασίλειο της αναγκαιότητας, θα έπρεπε να χαρακτηρίζαμε τους πρώτους ανθρώπους που τον καθιέρωσαν ως τραγικά ηλίθιους. Όμως, αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό στη ουσία πάει πακέτο με την κυριαρχία, την ύπαρξη οργανωμένης εξουσίας και κράτους. Στο ίδιο πακέτο βρίσκεται και η συσκότιση, η αναχαίτιση και ο φόβος για την αλήθεια του πρότινος ελεύθερου βίου.

Ο πολιτισμός εμφανίστηκε μέσα από ένα σύνολο διαχωρισμών. Η τεχνολογία αποδείχτηκε ένα καλό όπλο για την κυριαρχία, στο να διαιωνίζει τους διαχωρισμούς και την επέκταση της. Η αρχή έγινε από τον διαχωρισμό της ανθρωπότητας από το φυσικό κόσμο. Από την τεμαχισμένη δραστηριότητα, τον τεμαχισμένο χρόνο και χώρο σήμερα ο τεμαχισμός επεκτάθηκε στον έλεγχο του σώματος, στα κύτταρα και τα γονίδια, σε μία προσπάθεια να κατασκευαστεί και να καθοριστεί εκ νέου μια άλλη φύση, αυτή της νέας ευγονικής. Με την πρόφαση ότι η επιστήμη κατέχει την αλήθεια ο έλεγχος μέσα και έξω από τα ζώντα σώματα εμφανίζεται ως ο τεχνολογικός μεσσιανισμός που θα σώσει την ανθρωπότητα από τα δεινά της. Τα τελευταία 60 χρόνια η κυριαρχία επανακαθορίζει σταδιακά την έννοια της φύσης, το τι είναι ζωή και τι ρόλο έχει ο άνθρωπος πάνω στον πλανήτη. Μα στην πραγματικότητα αυτό δεν έκανε πάντα;

Ο πολιτισμός εμφανίζεται από τα μέσα μαζικού ελέγχου και πειθάρχησης και κυρίως από το σχολείο, ότι είναι μια κληρονομιά των υλικών, των πνευματικών αξιών και φαινομένων που δημιουργήθηκαν στην διάρκεια της ιστορίας της ανθρωπότητας. Στην πραγματικότητα όμως η έννοια του πολιτισμού συμπυκνώνει μόνο ένα μικρό μέρος της ιστορίας των ανθρώπων κατά το οποίο χαρακτηρίζεται από κυριαρχία, έλεγχο και επιβολή.

Ο τρόπος παραγωγής και διανομής των υλικών αγαθών και υπηρεσιών έχει άμεση σχέση, αλλά δεν αποτελεί την ρυθμιστική βάση όλης της κοινωνικής ζωής. Η επιστήμη, η τεχνολογία, η παιδεία, η επιτήρηση, ο σωφρονισμός, η οικονομία και η πολιτική διαπλέκονται και αλληλεπιδρούν για την ισοπεδωτική επιβολή μαζικών προτύπων ζωής, μοντέλων παραγωγής, διανομής και κατανάλωσης. Βασική προϋπόθεση είναι ότι η φύση αποτελεί απλά ένα συντελεστή που πρέπει να δαμαστεί και να λειτουργήσει προς την ευημερία και την διόγκωση του βαβυλώνιου πύργου της κυριαρχίας και του πολιτισμού.

Η επέλαση της κυριαρχίας νοηματοδοτείται μέσα σ' ένα σύνολο θεσμών που εντοπίζονται σε ένα βάθος χρόνου στη διαδικασία του πολιτισμού και εκφράζεται μέσα από την οργανωμένη εξουσία του κράτους σε οποιαδήποτε μορφή του. Ο θεσμός της πόλης και της τεχνολογίας δεν είναι πολιτισμικά ουδέτεροι, επειδή ενσωματώνουν και εκφράζουν τη λειτουργία και την επέκταση των σχέσεων της εξουσίας, αλλά αποτελούν και το μέσον διάδοσης των αξιών της.

Η δέσμευση και η συμπύκνωση ενέργειας στα σπλάχνα της γης ήταν προϋπόθεση για να ξεκινήσει ένας νέος κύκλος ζωής στην επιφάνεια του πλανήτη. Από τη φρικαλέα υλοτόμηση η κυριαρχία εισέβαλε στο εσωτερικό της γης αναζητώντας τρόπους για την επέκτασή της. Ο άνθρακας, το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο αποδεσμεύονται από τη γη με αποτέλεσμα την πρόσκαιρη ευημερία του πολιτισμού, ενώ οδηγείται στο θάνατο η βιόσφαιρα, τα οικοσυστήματα και τα είδη ζωής. Η δηλητηρίαση μικρή ή μεγάλη, οι μολύνσεις και οι παθήσεις είναι αναπόφευκτες συνέπειες της πολιτισμικής εξέλιξης.

Η εφεύρεση του χρόνου, που στην αρχή αποτελούσε ρυθμιστικό παράγοντα των αγροτικών κοινωνιών, στις μέρες μας με τη χρήση του πετρελαίου οδηγεί σε νέες νόρμες

και κανόνες επιβίωσης. Η ταχύτητα και ο εκσυγχρονισμός παραμέρισαν την απόλαυση, την ηρεμία και τη γαλήνη στο όνομα της αέναης εξέλιξης. Στον πολιτισμό η ζωή τεμαχίζεται και γίνεται αντιληπτή ως αξία χρήσης ενώ παραμερίζονται και αλλοιώνονται οι αυθεντικές, απλές κι ανεκτίμητες απολαύσεις της.

Η μεταμεσαιωνική αποικιοκρατική κυριαρχία, μέσω των θεωρητικών της, δήλωσε τις προθέσεις της αναδυόμενης αυτοκρατορίας του δυτικού πολιτισμού. Ο Francis Bacon (στην Ατλαντίδα) διατύπωσε ότι ο στόχος της επιστήμης είναι «η διεύρυνση των ορίων της επικράτειας του πολιτισμού έως την πραγμάτωση του κάθε δυνατού πράγματος». Ο πολιτισμός, όπως τον διατύπωσαν οι διαφωτιστές, ήταν η ενιαία, οικουμενική και σύνθετη (θεσμική, ηθική, επιστημονική και κοινωνική) πορεία προόδου της ανθρωπότητας προς την τελειότητα, μέσα από διαδοχικά, εξελικτικά στάδια, με την ανάπτυξη της γνώσης και της επιστήμης και υπό την καθοδήγηση του Ορθού Λόγου (λογικής). Μέσω της προόδου παραμύθιαζαν τον κόσμο ότι η ανθρωπότητα θα βρει την ευτυχία και την ελευθερία. Με τον τρόπο αυτό η αποικιοκρατία και ο εκπολιτισμός των ιθαγενών του Νέου Κόσμου και της Αφρικής ήταν κάτι το θεμιτό, αφού οδηγούσε στην ευπρέπεια, την κοσμιότητα και την ευγένεια των τρόπων (αξίες που ήταν υπέρτατες για την αριστοκρατία της Δ.Ευρώπης).

Το δόγμα του ευρωπαϊκού εθνοκεντρισμού κατά τον $19^{ο}$ αιώνα όριζε ότι η ανθρωπότητα οργανώνεται σε μια φυσική, σταθερή και αναλλοίωτη ιεραρχία, αγρίων, βαρβάρων και πολιτισμένων. Έτσι, ο εκπολιτισμός, ακόμα και δια της βίας, ήταν δικαιολογημένος και φυσικός. Η πορεία της ανθρωπότητας διαδιδόταν ότι είναι νομοτελειακά μονόδρομη από την αγριότητα στον πολιτισμό, μια άποψη που κυριαρχεί ακόμα και σήμερα.

Ο αγώνας για απελευθέρωση ξεκινά από την στιγμή που αρχίζουμε να αμφισβητούμε όλα αυτά που η κυριαρχία όρισε ως νομοτελειακά και φυσικά για να δικαιολογήσει την αναγκαιότητα της. Η επικράτεια της εξουσίας σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής πραγματικότητας στηρίζεται σε ένα σύνολο θεσμών, που μόνο με την συνολική τους αντιμετώπιση οι απελευθερωτικές απόψεις και πρακτικές θα καταφέρουν να μην εγκλωβιστούν στα πλοκάμια της εξουσίας. Όσο πιο γρήγορα γίνει κατανοητό αυτό, τόσο πιο γρήγορα η γη θα πάρει ανάσες και η ζωή θα αποκτήσει το πραγματικό της νόημα.

Το παράδειγμα του Ράπα Νουί

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα πτώσης πολιτισμών. Στην κάθε περίπτωση η κατάρρευση έγινε λόγω κάποιου συνδυασμού αιτιών, όπως για παράδειγμα λόγω επιθέσεων και εισβολών από γειτονικούς πολιτισμούς, λόγω κλιματικών αλλαγών, εξάντλησης των φυσικών πόρων ή ακόμα και λόγω των εμφύλιων συγκρούσεων. Η περίπτωση του Ράπα Νουί με την οποία θα ασχοληθούμε στο κείμενο αυτό, έχει σημεία ομοιότητας με το σύνολο του πλανήτη σήμερα και την

καταστροφή του φυσικού κόσμου. Το Ράπα Νουί είναι ένα νησί τόσο απομονωμένο στον ειρηνικό ωκεανό όπως κατά κάποιο τρόπο είναι και η γη στο διάστημα.

Ράπα Νουί είναι η ονομασία που δώσανε οι κάτοικοι του νησιού στα νεότερα χρόνια και σημαίνει το «μεγάλο νησί». Το γνωστότερο όνομα του νησιού είναι Νήσος του Πάσχα, το οποίο το έδωσε ο Jacob Roggeven, ένας ευρωπαίος ναύαρχος που έφτασε μαζί με τον στόλο του στο νησί την Κυριακή του Πάσχα το 1722. Μέχρι τότε το παραδοσιακό όνομα του νησιού ήταν “Te Pito o Te Henua”, που σημαίνει ο ομφαλός της γης (το κέντρο του κόσμου).

Μόνο από το όνομα που είχε δοθεί στο νησί καταλαβαίνουμε το πόσο μεγάλη ιδέα είχαν για τον πολιτισμό τους οι τότε κάτοικοι του, κάτι που μας θυμίζει και άλλους πολιτισμούς με τις ίδιες ιδέες αλλά και τον σύγχρονο εθνοκεντρισμό που συντηρείται ακόμα σε όλα στα έθνη κράτη.

Το νησί με 142τ.χλμ. αποτελεί το πιο απόμακρο κατοικήσιμο κομμάτι γης στον κόσμο. Πλησιέστερη στεριά είναι τα νησιά Πίτκερν της Πολυνησίας, 2090χλμ. χιλιόμετρα δυτικά και η ακτή της Χιλής 3700χλμ. στα ανατολικά.

Οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού ήταν πολυνήσιοι, έφτασαν εκεί κάπου τον 9^{ο} αιώνα νέας χρονολογίας (μέθοδος ραδιενεργού άνθρακα) μετά από πολυήμερο ταξίδι στον ειρηνικό ωκεανό. Το 1999 στα πλαίσια ερευνών, ένα ανασκευασμένο πολυνησιακό ιστιοφόρο μονόξυλο κατάφερε να φτάσει στο Ράπα Νουί από την Μανκαρεβα (νησί της Πολυνησίας) μετά από ταξίδι 17 ημερών.

Εικάζεται ότι οι πρώτοι άνθρωποι που έφτασαν στο νησί με προϊστορική τεχνολογία το εντόπισαν παρακολουθώντας τα σμήνη πουλιών που φώλιαζαν στο νησί και που πετούσαν για αναζήτηση τροφής σε ακτίνα 160χμ..

Η μετεγκατάσταση των πρώτων κατοίκων φαίνεται ότι ήταν πολύ προετοιμασμένη αφού για να επιβιώσουν μετέφεραν φυτά και ζώα (ταρό, μπανάνες, γλυκοπατάτες, σκύλους, κοτόπουλα, χοίρους, ποντίκια) που θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να ζήσουν.

Ο πολιτισμός που αναπτύχθηκε βασιζόταν στην εντατική γεωργία, όπως αποδεικνύεται από διάφορα στοιχεία που υπάρχουν μέχρι σήμερα (1233 πέτρινοι ορνιθώνες, πέτρινα φράγματα και πέτρινα ποτιστικά συστήματα).

Όπως σε κάθε πολιτισμό, η κοινωνία ήταν χωρισμένη σε αρχηγούς και υποτελείς. Το νησί ήταν χωρισμένο σε 12 εδαφικές περιοχές που η καθεμιά ανήκε σε μια πατρία ή αιματοσυγγένεια. Αυτό που κάνει γνωστό διεθνώς σήμερα το Ράπα Νουί δεν είναι άλλο από τα τεράστια και πολλά σε αριθμό αγάλματα που υπάρχουν στο νησί. Οι κάτοικοι του Ράπα Νουί πριν την κατάρρευση του πολιτισμού τους, είχαν επιδοθεί με εμμονή στην κατασκευή των Μαόι, δηλαδή των πέτρινων αυτών αγαλμάτων. Η κατασκευή τους γινόταν σε έναν μεγάλο ηφαιστειογενή κρατήρα που υπάρχει στο νησί. Έχουν βρεθεί 887 αγάλματα και 250 πλατφόρμες πάνω στις οποίες αυτά στήνονταν. Κατά μέσο όρο τα Μαόι ζύγιζαν 80 τόνους και είχαν ύψος κατά μέσο όρο 4,5μ., ενώ τα μεγαλύτερα είχαν ύψος 20μ. και ζύγιζαν μέχρι και 270 τόνους. Τα αγάλματα είναι σκορπισμένα σε όλο το νησί και ένας μεγάλος αριθμός τους παραμένει ακόμα στο λατομείο. Πολλά ακόμη είναι ημιλαξευμένα και προσκολλημένα στα πετρώματά του. Αυτό δείχνει ότι οι εργασίες εγκαταλείφθηκαν απότομα.

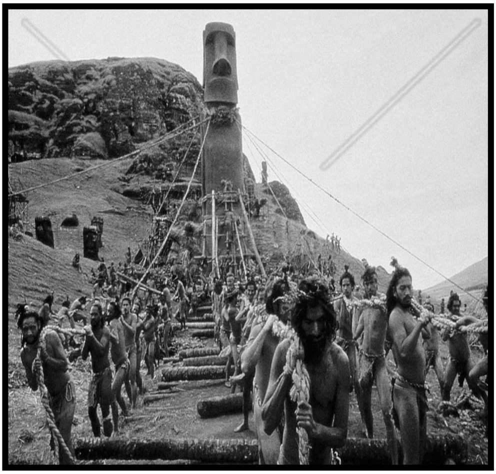
Ο πλοίαρχος James Cook, που επισκέφτηκε το νησί το 1774, βρήκε όλα τα αγάλματα γκρεμισμένα και τα πιο πολλά σπασμένα, πράγμα που υποδηλώνει τις συγκρούσεις που προηγήθηκαν μεταξύ των ιθαγενών. Ο Roggeven το 1722 έγραφε στο ημερολόγιό του «Οι πέτρινες φιγούρες στην αρχή μας άφησαν άναυδους, διότι δεν

μπορούσαμε να καταλάβουμε πώς είναι δυνατόν εκείνοι οι άνθρωποι, οι οποίοι δεν διαθέτουν βαριά και ογκώδη ξυλεία για την κατασκευή μηχανών, ούτε δυνατά σχοινιά, μπόρεσαν ωστόσο να ανεγείρουν τέτοιες φιγούρες, με ύψος 9 ολόκληρα μέτρα και ανάλογο πάχος». Το νησί του Πάσχα τον $18^{ο}$ αιώνα ήταν μια έρημη γη με μερικούς θάμνους και μερικά δέντρα.

Η ύπαρξη τεράστιων αγαλμάτων σε ένα απομονωμένο νησί απαιτούσε ένα πλούσιο περιβάλλον και μια σύνθετη και πολύπλοκη κοινωνία. Το 1722 ο Roggeven δεν είδε ιθαγενή χερσαία ζώα μεγαλύτερα από έντομα, ούτε κατοικίδια ζώα εκτός από κοτόπουλα.

Τον $20^{ο}$ αιώνα διάφορες βοτανολογικές μέθοδοι έδειξαν ότι επί εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, πριν από την άφιξη των ανθρώπων, όπως και στα πρώτα χρόνια του αποικισμού τους, το Πάσχα δεν ήταν καθόλου μια έρημη γη, αλλά ένα υποτροπικό δάσος με ψηλά δέντρα και ξυλώδεις θάμνους.

Μεγάλες εκτάσεις του νησιού καλύπτονταν από ένα μοναδικό είδος φοίνικα, ύψους 20μέτρων και διαμέτρου 2μέτρων . Υπήρχαν, επίσης, άλλα 20 διαφορετικά είδη ιθαγενών φυτών κι εκτός απ’ το φοίνικα, άλλα 2 πολυνησιακά δέντρα ύψους 30 και 15μέτρων αντίστοιχα. Με τα δέντρα αυτά οι πολυνήσιοι ρυμουλκούσαν τα αγάλματα, έφτιαχναν σχοινιά, πλεούμενα και από κάποιος φλοιούς υφάσματα, κρασί και μέλι.

Ακόμα, μέσα από έρευνες πάνω σε διάφορα οστά που είχαν βρεθεί στα απορρίμματα των κατοίκων, μαθαίνουμε ότι 6 ενδημικά είδη πουλιών έβρισκαν καταφύγιο στο νησί, ενώ άλλα 25 είδη θαλάσσιων πουλιών φώλιαζαν μόνιμα στο Ράπα Νούι. Κανένα από αυτά τα είδη δεν υπάρχει πια στο νησί, παρά μόνο μερικά στις κοντινές βραχονησίδες. Η πλήρης έλλειψη αρπακτικών πρόσφερε το ιδανικό μέρος για την αναπαραγωγή των πτηνών, μέχρι που ήρθαν οι πρώτοι άνθρωποι στο νησί.

Από έρευνες σε σωρούς απορριμμάτων μαθαίνουμε επίσης πολλά για το διαιτολόγιο των κατοίκων. Οι πρώτοι άποικοι φαίνεται να κατανάλωναν φώκαινες και ψάρια του ανοιχτού ωκεανού, όπως τόνους και δελφίνια. Στη συνέχεια, όμως, λόγω της αποψίλωσης των δασών, δεν μπορούσαν να κατασκευάσουν μονόξυλα κι έτσι περιορίζονταν στη στεριά. Τα ψάρια πάλι που ήταν κοντά στη στεριά δεν μπορούσαν να τα ψαρέψουν εύκολα λόγω της ανώμαλης ακτογραμμής και των απότομων κλίσεων στο βυθό του ωκεανού. Τα δέντρα κόβονταν δίνοντας τη θέση τους σε κήπους και καλλιέργειες. Το ψηλότερο βουνό του νησιού (500μ.) έχει όνομα «Τερεβάκα» που σημαίνει «ο τόπος που βρίσκουμε τα μονόξυλα» και είχε αποψιλωθεί αλόγιστα. Χωρίς τα δέντρα όλα είχαν αλλάξει για τους κατοίκους του νησιού και η τύχη του πολιτισμού τους είχε πάρει το δρόμο της. Ο χειμώνας χωρίς ξύλα ήταν πια πολύ δύσκολος και μέχρι και ο τρόπος ταφής άλλαξε, αφού πια δεν μπορούσαν να κάψουν τους νεκρούς τους.

Η αποδάσωση επέφερε τη διάβρωση του εδάφους από τη βροχή και τον άνεμο, με τραγικές συνέπειες για τις καλλιέργειες (αφυδάτωση και διαρροή των θρεπτικών ουσιών του εδάφους).

Οι επιπλέον συνέπειες ήταν ο λοιμός, η απότομη μείωση του πληθυσμού και εν τέλει ο κανιβαλισμός. Οι συνέπειες του λοιμού επιβεβαιώνονται από μικρά αγαλματίδια που απεικονίζουν σκελετωμένους ανθρώπους. Ο πλοίαρχος Cook το 1774 περιέγραψε τους νησιώτες ως «κοντούς, αδύνατους, συνεσταλμένους και αξιολύπητους».

Ανθρώπινα οστά βρέθηκαν όχι μόνο σε ταφές, αλλά και στους σωρούς των απορριμμάτων. Οι προφορικές παραδόσεις των νησιωτών διακατέχονται από τον κανιβαλισμό, εξού και η υβριστική φράση που έμεινε στην παράδοσή τους «η σάρκα της μητέρας σου είναι σφηνωμένη στα δόντια μου».

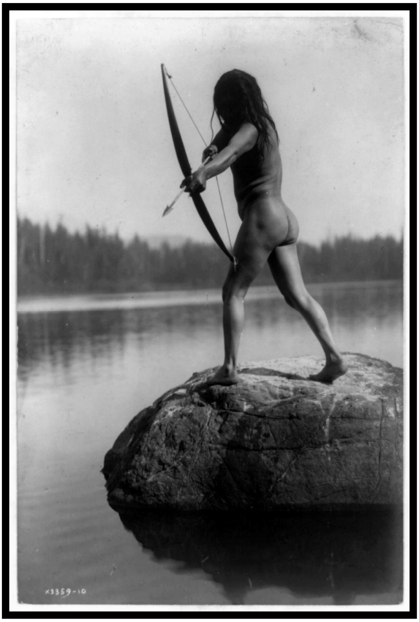
Η παλιά θρησκεία καταργήθηκε μαζί με την εξουσία των αρχηγών. Το μέγεθος και ο αριθμός των αγαλμάτων δεν αντανακλά μόνο τον ανταγωνισμό αντίπαλων αρχηγών, αλλά και τις επείγουσες θρησκευτικές εκκλήσεις βοήθειας απέναντι στην καταστροφή του περιβάλλοντος. Υπολογίζεται ότι γύρω στο 1680, οι αντιμαχόμενες πατρίες έπαψαν να ανεγείρουν αγάλματα και άρχισαν να γκρεμίζουν η μια τα αγάλματα της άλλης. Η ίδια πρακτική καταστροφής αγαλμάτων παρουσιάζεται σε πολλούς πολιτισμούς της αρχαιότητας, αλλά και σε πιο σύγχρονες κοινωνίες όπως στη Ρωσία με το άγαλμα του Στάλιν και στη Ρουμανία με το άγαλμα του Τσαουσέσκου.

Η θλιβερή ιστορία των κατοίκων του Ράπα Νουί συνεχίζεται και μετά την απότομη μείωση του πληθυσμού του το $17^{ο}$ αιώνα, κατά τη μετέπειτα ευρωπαϊκή παρουσία στο νησί. Οι Ευρωπαίοι κατακτητές εισήγαγαν ευρωπαϊκές νόσους σκοτώνοντας πολλούς ιθαγενείς (1836). Από το 1805 απαγάγονταν νησιώτες για να πουληθούν ως εργάτες ή δούλοι, ενώ το 1862-1863 12 πλοία προερχόμενα από το Περού απήγαγαν 1500 ανθρώπους (τον μισό επιζών πληθυσμό). Η πρακτική αυτή ονομαζόταν «κυνήγι μαύρων πουλιών», κατά την οποία οι περισσότεροι αιχμάλωτοι πέθαιναν κατά την αιχμαλωσία τους. Έπειτα, όμως, από πολιτικοκοινωνικές πιέσεις, 12 περίπου επιζώντες από τους 1500 επαναπατρίστηκαν, με αποτέλεσμα να μεταδώσουν άλλη μια επιδημία ευλογίας στο νησί.

Οι ιεραπόστολοι εγκαταστάθηκαν στο νησί το 1864, κατέστρεψαν όλα τα ξύλινα γλυπτά, θρησκευτικά αντικείμενα και επιγραφές που αποτελούσαν το αρχείο της χαμένης γλώσσας του Ράπα Νουί. Το 1872 είχαν απομείνει μόλις 111 νησιώτες στο Ράπα Νουί.

Θα κλείσουμε με κάποια ερωτήματα που θέτει και ο συγγραφέας J.Diamond από το βιβλίο του οποίου πήραμε τις περισσότερες πληροφορίες που βάλαμε στο κείμενο. «*Τι έλεγε ο κάτοικος του νησιού του Πάσχα που έκοψε τον τελευταίο φοίνικα, την στιγμή που τον έκοβε;» Μήπως φώναζε σαν τους σύγχρονους ξυλοκόπους, «δουλειές όχι δέντρα!»; Ή, «Η τεχνολογία θα λύσει τα προβλήματά μας, μην φοβάστε, θα βρούμε ένα υποκατάστατο για το ξύλο»; Ή, «δεν έχουμε αποδείξεις ότι δεν υπάρχουν φοίνικες κάπου αλλού στο Πάσχα, πρέπει να ψάξουμε περισσότερο, η πρόταση να απαγορευθεί η υλοτόμηση είναι πρόωρη και υπαγορεύεται από φοβίες».*

Από την ευδαιμονία στην πείνα και την κατασκευή του τρίτου κόσμου. [ενότητα τρίτη.]

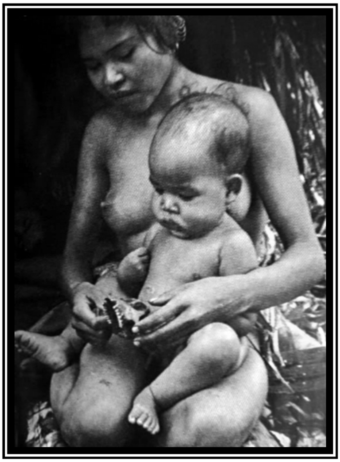

Η πείνα είτε είναι εποχιακή (υποσιτισμός), είτε μακροχρόνια που παίρνει μορφές λιμού και λιμοκτονίας, είναι μια κατάσταση που οφείλεται στο συνολικό σύστημα της κυριαρχίας και τα αίτιά της έχουν βαθιές ρίζες στην πρώτη οργανωμένη μορφή εξουσίας. Η φτώχεια και η έλλειψη τροφής είναι καταστάσεις που οφείλονται στην ανισότητα και τον διαχωρισμό που σπέρνει η κυριαρχία στον πλανήτη και στους ανθρώπους, εντός του πλαισίου επιβίωσης στον πολιτισμό.

Η προπαγάνδα που διαλαλεί ότι για το φαινόμενο της πείνας οφείλονται οι κλιματικές αλλαγές και η αύξηση του πληθυσμού, βασίζεται σε επιφανειακές εκτιμήσεις που εμπεριέχουν σκοπιμότητες αποπροσανατολισμού από την πραγματική αιτία του προβλήματος και προσβλέπουν στην διατήρηση της τάξης. Το ότι ένα μέρος των ανθρώπων που εντοπίζονται κυρίως στη δύση πετάει και καταναλώνει τεράστιες ποσότητες φαγητού και πάσχει από παχυσαρκία, ενώ άλλοι άνθρωποι δεν έχουν να φάνε και λιμοκτονούν σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής είναι απλώς η απόδειξη της ανισότητας που επικρατεί.

Για να καταλάβουμε πως φτάσαμε σε αυτή την κατάσταση θα πρέπει να δούμε πώς ήταν πριν τα πράγματα και γιατί άλλαξαν. Η μετάβαση από την τροφοσυλλεκτική και κυνηγετική περίοδο στην περίοδο παραγωγής τροφής και στη δημιουργία αγροτικών κοινωνιών δεν ήταν, όπως πολλοί ισχυρίζονται, μια νομοτελειακή εξέλιξη των πραγμάτων. Πολλές φυλές δοκίμασαν την οδό της παραγωγής τροφής αλλά ακολούθως την απέρριψαν. Υπάρχουν αποδείξεις ότι τροφοσυλλέκτες γειτνίαζαν με παραγωγούς τροφής και οι δεύτεροι ζητούσαν τη βοήθεια των πρώτων για να τα βγάλουν πέρα[i]. Υπάρχουν πολλές αποδείξεις ότι η ζωή των τροφοσυλλεκτών δεν ήταν καθόλου άσχημη. Στην πραγματικότητα οι τροφοσυλλέκτες βρίσκονταν σε καλύτερη μοίρα από τα δισεκατομμύρια ανθρώπους που ζουν στη σύγχρονη εποχή αλλά και από τους ανθρώπους των αρχαίων αγροτικών κοινωνιών. Οι τροφοσυλλέκτες –κυνηγοί, πρώτα απ’ όλα, είχαν άφθονο φαγητό. Για παράδειγμα οι βουσμάνοι, οι οποίοι αν και αποδεκατισμένοι μέχρι τις μέρες μας, έζησαν για δεκάδες χιλιάδες χρόνια ως τροφοσυλλέκτες στην έρημο Καλαχάρι. Εκεί έβρισκαν 85 διαφορετικά φυτά και 233 διαφορετικά έντομα, πουλιά και ζώα για να τραφούν με αυτά. Επομένως, η διατροφή τους ήταν πιο πλούσια σε θρεπτικά στοιχεία από αυτή των γεωργών. Επίσης, είχαν λιγότερο κίνδυνο να πεθάνουν από πείνα, γιατί μάζευαν τόσα διαφορετικά είδη τροφής που αν άρχιζαν να σπανίζουν μερικά, υπήρχαν πολλά άλλα για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Ακόμα, οι βουσμάνοι κοπιάζουν λιγότερο απ’ όσο οι γεωργικές κοινωνίες, αφού

χρειάζονται μόλις 15 ώρες κατά μέσο όρο τη βδομάδα για να μαζέψουν τη τροφή τους. Οι βουσμάνοι είναι ιδιαίτερα υγιείς γιατί βρίσκονται πάντα σε κίνηση στην ύπαιθρο. Επομένως, δεν υποφέρουν από τις ασθένειες που αναπτύσσονται στις πυκνοκατοικημένες πόλεις, με την σωματική κίνηση να είναι περιορισμένη και το περιβάλλον μολυσμένο.

Ο ανθρωπολόγος L.Morgan που έζησε με τους αμερικάνους ινδιάνους τον 19ο αιώνα έγραψε: «Δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει πείνα και στέρηση στο ένα άκρο ενός ινδιάνικου χωριού και αφθονία κάπου αλλού στο ίδιο χωριό».

Ο Jacob Barget, ένας ιησουίτης που έζησε μεταξύ του 1750 και 1767 μαζί με τους ινδιάνους της Καλιφόρνια, όταν επέστρεψε στην Ευρώπη έγραψε ένα κείμενο αναφορικά με για τους «Californians», όπως τους ονόμασε ο ίδιος. Περιέγραψε πόσο απλά ζούσαν, πώς κοιμόντουσαν κάτω από τα άστρα, πώς έτρωγαν οτιδήποτε έβρισκαν κι ότι δεν είχαν καθόλου θησαυρούς αλλά ούτε και τους ήθελαν. Κι όπως γράφει, οι Californians ήταν πιο ευτυχισμένοι και καλύτεροι χριστιανοί από τους ευρωπαίους. «Παρ' όλα τα βάσανά τους οι Californians σπάνια αρρωσταίνουν. Γενικά είναι γεροί, τολμηροί και πολύ υγιέστεροι από χιλιάδες άλλους ανθρώπους που ζουν καθημερινά με καλύτερα φαγητά που μπορεί να ετοιμάζουν δεξιοτέχνες παριζιάνοι μάγειροι… Ζουν αναμφίβολα πολύ πιο ευτυχισμένα από τους πολιτισμένους κάτοικους της Ευρώπης… Σε όλη τη διάρκεια του χρόνου τίποτα δεν συμβαίνει που να προκαλεί στους Californians ταραχή, τίποτε που να τους κάνει τη ζωή δύσκολη και τον θάνατο επιθυμητό… Ο φθόνος, η ζήλεια και η συκοφαντία δεν πικραίνουν τη ζωή των ανθρώπων εκείνων και ούτε φοβούνται μήπως χάσουν ό, τι έχουν, ούτε ανησυχούν πώς να αυξήσουν τα αγαθά τους. Οι Californians δεν γνωρίζουν τη σημασία του 'δικού μου- δικού σου', δύο έννοιες που σύμφωνα με τον άγιο Γρηγόριο, γεμίζουν τις ημέρες μας με πίκρα και κακία. Αν και οι Californians φαίνεται να μην έχουν τίποτα, έχουν εν τούτοις ό,τι χρειάζονται… Δεν είναι επομένως, παράξενο που είναι πάντα γελαστοί και πάντα χαρούμενοι, δείχνοντας έτσι την ικανοποίηση τους που σε τελευταία ανάλυση είναι η πραγματική πηγή της ευτυχίας».[ii]

Όταν ο άνθρωπος εξαρτήθηκε από παραγωγικές δομές και κράτη, η ανισότητα ήταν ένα γεγονός. Η συστηματοποιημένη εργασία ήταν πρωτόγνωρη για την μέχρι τότε ανθρωπότητα. Οι άνθρωποι, σύμφωνα με μια εκδοχή που δεν αποδεχόμαστε έτσι απλά, έγιναν γεωργοί για να μπορούν να έχουν πιο εύκολα τροφή. Παρ' όλα αυτά ήταν αντιμέτωποι διαρκώς με το φάσμα της πείνας. Έτσι, μέχρι σήμερα δεν έχουμε ούτε ένα στοιχείο ισότητας και πλήρους ικανοποίησης του συνόλου των ανθρώπων σε κανένα πολιτισμό. Η πιο τραγική ίσως στιγμή στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού ήταν κατά τη γνώμη μας η κατασκευή του «Τρίτου κόσμου». Πολλές φορές στην ιστορία δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι εξοντώθηκαν από την πείνα, όμως αυτό που άρχισε από τις αποικιοκρατίες είναι κάτι το πολύ διαφορετικό σε σχέση με περιπτώσεις του παρελθόντος. Ο δυτικός πολιτισμός είναι ο πιο ισχυρός από όσους προηγήθηκαν και αυτό φαίνεται όχι μόνο από την υψηλή τεχνολογία αλλά και από τα εκατομμύρια ανθρώπων που καταδίκασε στην πείνα και τον θάνατο. Γι' αυτό θεωρούμε ότι αξίζει να αναφερθούμε στις συνθήκες κάτω από τις οποίες κατασκευάστηκε ο «Τρίτος κόσμος». Η

ορολογία «Τρίτος κόσμος» αν και είναι μια δημοσιογραφική επινόηση του 1950, θεωρούμε ότι δίνει την πραγματική διάσταση του προβλήματος που υπάρχει, ενώ η φράση «αναπτυσσόμενες χώρες» χρησιμοποιείται πολλές φορές για να αποκρύψει την πραγματική διάσταση της ανισότητας.

Με την εξέλιξη της ναυτικής τεχνολογίας στα τέλη του 15^ου^ αιώνα, οι δυτικοευρωπαίοι απέκτησαν τον έλεγχο στις υπερπόντιες χώρες για τον ίδιο λόγο που χιλιάδες χρόνια πριν οι γεωργοί κέρδιζαν τον έλεγχο στους κυνηγότοπους(αν και υπήρξαν περιπτώσεις που έγινε το αντίθετο). Με τον έλεγχο του παγκόσμιου εμπορίου και τις πρώτες αποικίες κατάφερναν να παίρνουν ό,τι επιθυμούσαν (δούλους, χρυσάφι, ασήμι, πρώτες ύλες), για να περάσουν αργότερα στη βιομηχανική επανάσταση. Με τη βιομηχανική επανάσταση, οι δυτικοευρωπαίοι κατάφεραν είτε άμεσα είτε έμμεσα με οικονομική κυριαρχία (ημιαποικίες) να κατακτήσουν σχεδόν όλο τον κόσμο. Όπως αντίστοιχα τα πρώτα γεωργικά κράτη επιβλήθηκαν στους πιο αδύναμους γεωργούς και τροφοσυλλέκτες, ενσωματώνοντάς τους στον τρόπο ζωής τους.

Οι αποικίες για τους ευρωπαίους ήταν πηγές για την προμήθεια πρώτων υλών αλλά και αγορές για τη διάθεση πλεονάζοντος κεφαλαίου, όπως και για τη διάθεση βιομηχανικών προϊόντων. Οι υπερπόντιες αποικίες ήταν μια διέξοδος για επέκταση του δυτικού πολιτισμού, όπως και για τους μικρομεσαίους ευρωπαίους να ανέβουν επίπεδα στην κοινωνική πυραμίδα, μεταναστεύοντας στις αποικίες κατά εκατομμύρια καθιστώντας τους ιθαγενείς μειονότητα, όπως στην Αυστραλία και στην Αμερικανική ήπειρο. Στην Ασία και την Αφρική όπου οι ντόπιοι υπερίσχυαν αριθμητικά, ώστε ήταν αδύνατο να παραμεριστούν ή να εξαλειφθούν, οι ευρωπαίοι χρησιμοποίησαν τη στρατιωτική τους τεχνολογία και δύναμη για να τους προσαρτήσουν ως αποικίες.

Με αυτόν τον τρόπο διαμορφώθηκαν οι πιο ιδιότυπες αυτοκρατορίες που υπήρξαν ποτέ στον γνωστό κόσμο. Η πιο ισχυρή, το Ηνωμένο Βασίλειο, το 1914 είχε 55 αποικίες με συνολικό πληθυσμό 391,5εκ. και 12εκ. τετραγωνικά μίλια επιφάνεια, η δεύτερη μεγαλύτερη αυτοκρατορία της Γαλλίας κατείχε 29 αποικίες και η τρίτη της Γερμανίας 10 αποικίες.

Καταλαβαίνουμε ότι με όπλο την τεχνολογική εξέλιξη τα δυτικοευρωπαϊκά κράτη επιβλήθηκαν σ’ όλο τον κόσμο αλλάζοντας τον μέχρι πρότινος τρόπο διαβίωσης, δημιουργώντας τεράστια προβλήματα σε εκατομμύρια ανθρώπους. Η εκβιομηχάνιση σε όλο τον κόσμο παρουσίασε τα ίδια φαινόμενα που παρουσιάστηκαν και στην Ευρώπη τον 19^ο^ αιώνα. Οι παλαιότερες αυτοκρατορίες, όπως η ρωμαϊκή, η αιγυπτιακή ή της Μεσοποταμίας, εκμεταλλεύονταν τις επαρχίες τους με τους φόρους υποτελείας, όμως δεν διέλυαν τους πανάρχαιους θεσμούς και τις πρακτικές επιβίωσης, όπως έκαναν οι δυτικοευρωπαίοι με την κατάκτηση και την επιβολή της βιομηχανικής παραγωγής. Οι ευρωπαίοι εισήγαγαν στις αποικίες τη σύγχρονη ιατρική και υγιεινή για να

αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της αστικοποίησης στην υγεία των ανθρώπων. Το αποτέλεσμα αυτών των γεγονότων ήταν η ιλιγγιώδης αύξηση του πληθυσμού το μεγαλύτερο μέρος του οποίου ήταν καταδικασμένο στην φτώχεια και την πείνα. Τα εκατομμύρια της Ευρώπης μπορούσαν να μεταναστεύσουν στις νέες βιομηχανικές πόλεις των αποικιών, «για μια καλύτερη ζωή». Τα εκατομμύρια της Ινδίας, όμως, δεν μπορούσαν να ξεφύγουν από την εξαθλίωση. Οι αποικίες έχασαν την πανάρχαιη γνώση επιβίωσής τους από την αναδιοργάνωση της κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα, ενώ ταυτόχρονα τις βιομηχανίες τις κατείχαν οι αποικιοκράτες.

Οι αυτοκρατορίες των αποικιών ήταν αδύνατο να κρατηθούν ως είχαν μετά τα γεγονότα του Β' παγκοσμίου πολέμου και τους εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες των αποικιών μεταξύ του 1940 και του 1980. Έτσι, 90 αποικίες απέκτησαν ως κράτη πολιτική ανεξαρτησία από τη δύση, ενώ οικονομικά παρέμειναν εξαρτημένες.

Οι νέες εξελίξεις στην τεχνολογία υψηλού επιπέδου έδωσαν την ευκαιρία στις βιομηχανικές δυνάμεις της δύσης για πιο έντονη διείσδυση και έλεγχο στον «Τρίτο κόσμο». Οι πολυεθνικές βιομηχανίες, εγκατεστημένες στις χώρες αυτές, συνέχισαν την περεταίρω εκμετάλλευσή τους.

Η υψηλή τεχνολογία επιβλήθηκε με το πρόσχημα ότι θα έλυνε το πρόβλημα της πείνας στον «Τρίτο κόσμο». Όμως, πίσω από τις υποσχέσεις και τα σλόγκαν του τύπου «τροφή για όλους», η αλήθεια είναι ότι στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα με την «πράσινη επανάσταση»[iii] η ανισότητα και η εξαθλίωση διογκώθηκαν στον «Τρίτο κόσμο». Οι πολυεθνικές και οι γαιοκτήμονες έχοντας στα χέρια τους «θαυματουργούς σπόρους», λιπάσματα και εντομοκτόνα μπορούσαν να παράγουν πολλαπλάσιες ποσότητες γεωργικών προϊόντων πιο γρήγορα και με εξασφαλισμένη την απόδοση τους, απ' ότι οι φτωχοί αγρότες που αποτελούν την πλειοψηφία του «Τρίτου κόσμου». Έτσι οι χωρικοί παραμερίστηκαν, επειδή δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις νέες τεχνολογίες και έχασαν τις αγροκαλλιέργειες τους. Σήμερα οι γενετικά τροποποιημένοι σπόροι, τα πετροχημικά λιπάσματα, τα εντομοκτόνα και οι νέες αγροτικές μηχανές κατέχονται από μια χούφτα πολυεθνικές. Εξουσιάζοντας με αυτό τον τρόπο όχι μόνο τον Τρίτο κόσμο αλλά και την παγκόσμια βιομηχανία τροφίμων.

Η «πράσινη επανάσταση» κατέστρεψε τους μικροκαλλιεργητές, τους έδιωξε ή τους εξάρτησε από το νέο σύστημα. Έκανε την τροφή τους τόσο ακριβότερη που τώρα δεν μπορούν ούτε να την παράγουν οι ίδιοι. Η παγκόσμια παραγωγή τροφής αυξήθηκε σε τεράστιο βαθμό, όμως οι πεινασμένοι αντί να μειωθούν αυξήθηκαν όπως αυξήθηκε και ο πληθυσμός.

Οι πόλεις σε χώρες που ήταν πρώην αποικίες μεγαλώνουν πολύ γρήγορα, το ίδιο και οι παραγκουπόλεις (όπως οι favelas στη Βραζιλία και οι villas miseries στην Αργεντινή) και τα παραπήγματα των ανθρώπων που εγκαταλείπουν τους αγρούς λόγω των κοινωνικών ανακατατάξεων που έφερε η βιομηχανοποίηση και η «πράσινη επανάσταση». Σε αυτές τις αστικές φτωχογειτονιές εμφανίζονται πιο έντονα και μερικές από τις πιο άθλιες συνέπειες και εκδηλώσεις του πολιτισμού (καρτέλ ναρκωτικών, παιδική εκμετάλλευση, πορνεία, aids).

Η «πράσινη επανάσταση», ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της υψηλής τεχνολογίας, έφερε τόσες αλλαγές στον πλανήτη Γη όσο καμιά άλλη περίοδος στην γνωστή ιστορία. Μόνο από το γεγονός ότι τα τελευταία 60 χρόνια ο πληθυσμός της Γης τριπλασιάστηκε και περίπου δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι μετοίκισαν στις πόλεις, καταλαβαίνει κανείς το τι αλλαγές έφερε.

Περίπου το ¼ του σημερινού παγκόσμιου πληθυσμού έχει μειωμένη έως καθόλου πρόσβαση σε βασικές ανάγκες όπως το νερό και η τροφή, ενώ το 50% της γεωργικής παραγωγής καταλήγει να γίνεται ζωοτροφές ή να χρησιμοποιείται ως βιοκαύσιμα. Επιπρόσθετα, για τις παρούσες ανάγκες της γεωργίας χρησιμοποιείται το 70% της παγκόσμιας κατανάλωσης νερού, ενώ ένα άλλο μεγάλο μέρος του για το ξέπλυμα μεταλλευμάτων.

Κάποιοι άνθρωποι πριν μερικές χιλιάδες χρόνια ακολούθησαν μια διαφορετική πορεία από την μέχρι πρότινος αρμονική συνύπαρξη τους με τη φύση. Μια από τις υποσχέσεις και η μεγαλύτερη ψευδαίσθηση που ίσως να είχαν οι τότε «εξαπατημένοι» ήταν ότι «στον πολιτισμό θα είναι καλύτερα» και ότι με την συστηματοποιημένη γεωργία δεν θα υπάρχουν προβλήματα επιβίωσης. Παρ' όλα αυτά είναι πολύ δύσκολο σήμερα να αποδεχτούμε ότι δίπλα στον ποταμό Τίγρη και Ευφράτη όπου αναπτύχθηκε ο πρώτος πολιτισμός στην ιστορία της ανθρωπότητας υπήρχε τόση έλλειψη τροφής που οδήγησε τους ανθρώπους στη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Στην πραγματικότητα, ο πολιτισμός δεν έλυσε το πρόβλημα της πείνας αλλά το δημιούργησε, ο πολιτισμός δεν έφερε την ισότητα αλλά την εξάλειψε. Η βιομηχανική επανάσταση που είναι ένα κοντινό στην εποχή μας γεγονός δεν έλυσε ποτέ το πρόβλημα της πείνας ,αλλά ήταν η αιτία για την εξαθλίωση. Το ίδιο έγινε και με την «πράσινη επανάσταση» και τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς. Αποτέλεσμα όλης αυτής της πορείας των τελευταίων χιλιετιών: εξάρτηση, πείνα, καταστροφή και ξανά από την αρχή. Η τεχνολογία διείσδυσε στην σχέση των ανθρώπων με τη φύση διαχωρίζοντας τους. Οι άνθρωποι πλέον, νομίζουν ότι έχουν ανάγκη την υψηλή τεχνολογία για να ζήσουν, έγιναν εξαρτήματα τυποποιημένων και στερεότυπων διατροφικών αναγκών και απώλεσαν την αρχέγονη γνώση φυσικής αρμονίας και διαβίωσης. Ακόμα κάποιοι θεωρούν την τεχνολογική εξέλιξη ουδέτερη, αλλά στην πραγματικότητα πάντα πήγαινε χέρι χέρι με την κυριαρχία. Ήταν και είναι (μια ακόμα) αιτία αλλά και το όπλο της κυριαρχίας.

Οπότε τι θέλουμε, την γενετικά τροποποιημένη ζωή και την πείνα ή την άγρια ευδαιμονία και την αναρχία;

Μυθοπλασίες περί της ανθρώπινης φύσης και η αναρχική ολότητα. [ενότητα τέταρτη]

Για να επικρατεί η κυριαρχία δεν στηρίζεται εξαρχής στην απειλή ή την χρήση ωμής βίας ˆ αυτό είναι κάτι που έπεται ως η έσχατη λύση απέναντι στους ανυπότακτους της κοινωνίας. Αλλά ούτε βασίζεται ως επί το πλείστον σε διαταγές του τύπου «αυτό πρέπει να κάνετε» ή «έτσι πρέπει να επιβιώνετε». Η κυριαρχία στηρίζεται εξαρχής σε ένα πρωταρχικό ύπουλο καθορισμό που συνήθως συνοψίζεται σε φράσεις όπως: «έτσι είναι τα πράγματα» ή «αυτή είναι η φύση του ανθρώπου». Είναι πολύ πιο εύκολο και ανώδυνο για την κυριαρχία στην προσπάθεια της να ελέγξει και να ορίσει, να έχει ευθυγραμμισμένους εξαρχής τους υποτελείς της σε δόγματα και ψευδαισθήσεις περί αναπόφευκτου, μοιραίου ή φυσικής εξέλιξης του τρόπου ζωής. Έτσι διάφορα κατασκευάσματα της κυριαρχίας, όπως για παράδειγμα και η οικονομική κρίση, μέσα από μεθοδευμένη διαστρέβλωση παρουσιάζονται από τους εξουσιαστές ως κάτι το φυσικό.

Η πρώτη μορφή οργανωμένης εξουσίας πραγματοποιήθηκε μαζί με ένα σύνολο αλλαγών στον τρόπο ζωής των ανθρώπων και κυρίως στον τρόπο που αντιμετώπιζαν τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο. Η οικοδόμηση του πολιτισμού βασίζεται στην ωφελιμιστική αντίληψη και εκμετάλλευση της φύσης, ανάγοντας τον άνθρωπο σε μια υποτιθέμενη θέση ανωτερότητας απέναντι στον φυσικό κόσμο. Και επειδή ο πολιτισμός είναι εξορισμού ένα εξουσιαστικό κατασκεύασμα, μέσα από τις διαδικασίες του η κυριαρχία στοχεύει στην αναπαραγωγή και διαιώνιση των εξουσιαστικών σχέσεων. Η κυριαρχία για να δικαιολογήσει τον πολιτισμό και την ύπαρξη της αναπαρήγαγε δόγματα και μύθους περί της ανθρώπινης φύσης. Κατά πόσο όμως η κυριαρχία, το κράτος και η πόλη είναι στην φύση του ανθρώπου;

Αν θεωρούσαμε ότι το κράτος είναι ένας θεσμός που νομοτελειακά οι άνθρωποι θα τον ανέπτυσσαν επειδή είναι στη φύση τους τότε θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι το κράτος είναι μια φυσική εξέλιξη της ανθρώπινης ύπαρξης ή ότι είναι μια φυσική κατάσταση. Όμως τα πράγματα δεν είναι καθόλου έτσι. Έχουμε αναφέρει και σε άλλα κείμενα μας ότι οι άνθρωποι έχουν ζήσει για πολλές χιλιάδες χρόνια χωρίς κράτος και ορισμένοι ζούνε ακόμα. Όσοι έζησαν και ζούνε ακόμα χωρίς κράτος δεν είχαν ή έχουν κάποιες γενετικές διαφορές, αλλά ούτε η νοημοσύνη τους είναι πιο χαμηλή από αυτούς που ζούνε υπό του κράτους[1]. Η οργανωμένη εξουσία δεν έχει σχέση με την αδάμαστη φύση του ανθρώπου αλλά ούτε έχει σχέση με την φύση γενικότερα. Η οργανωμένη εξουσία, η οποία συστάθηκε από ανθρώπους δεν σημαίνει ότι είναι και φυσική εξέλιξη, αλλά είναι ένα τεχνητό κατασκεύασμα που για να λειτουργήσει πρέπει να αλλοιώσει την φυσική κατάσταση. Με βάση αυτή την ταχτική, η οργανωμένη εξουσία κινείται εξαρχής

πάνω σε δύο άξονες: ο ένας είναι να δαμάσει, να διαχωρίσει και να λεηλατήσει οτιδήποτε φυσικό και ο δεύτερος είναι να παραμορφώσει, να επανακαθορίσει και να επιβάλει το αποτέλεσμα της πρακτικής της ως κάτι το φυσικό. Αν το κράτος ήταν μια φυσική κατάσταση, τότε οι εξουσιαστές δεν θα οικοδομούσαν ένα σύνολο από μηχανισμούς για να εξαπατούν, να ελέγχουν και να κατευθύνουν τις δραστηριότητες των ανθρώπων. Αν ο πολιτισμός ήταν στην φύση του ανθρώπου τότε δεν θα χρειαζόταν το σχολείο, οι νόμοι, τα σωφρονιστικά ιδρύματα, οι μπάτσοι, οι δικαστές και οι φυλακές. Μηχανισμοί όπως είναι το σχολείο είναι απαραίτητοι για το κράτος, για να εξαπατήσουν, να καταστείλουν, να χαλιναγωγήσουν και να υποτάξουν την φύση του ανθρώπου σε ένα πλαίσιο τεχνιτών νόμων και κανόνων, που οι θιασώτες της κυριαρχίας έχουν το θράσος να ονομάζουν φυσικό δίκαιο.

Για να επιβληθεί το κράτος έπρεπε οι κυρίαρχοι να κατασκευάσουν και τα απαραίτητα ιδεολογικά εργαλεία που θα συσκότιζαν και θα διαστρέβλωναν την αλήθεια σχετικά με την ελεύθερη διαβίωση των ανθρώπων πριν τη κατασκευή του κράτους. Έτσι κατασκεύασαν την οπτασία για μια προηγούμενη ανθρώπινη κατάσταση τόσο αχόρταγη και εριστική που αν δεν δαμαζόταν με κάποιο τρόπο ο άνθρωπός δεν θα μπορούσε να επιβιώσει. Οι αντιλήψεις της κυριαρχίας αποτυπώνονται μέσα από τα γραπτά διάφορων συγγραφέων υποστηριχτών του κρατισμού. Οι απόψεις του Τομας Χομπς για την αρχέγονη και φυσική κατάσταση του ανθρώπου μοιάζουν πολύ με του αρχαίου ιστορικού Θουκυδίδη (στη λεγόμενη «Αρχαιολογία» Πρώτο Βιβλίο) για την καταγωγή των Ελλήνων. Ο Θουκυδίδης θεωρούσε ότι οι πρώτοι Έλληνες ήταν «υπανάπτυκτοι» εξαιτίας αμοιβαίων φόβων. Έτσι δεν μπορούσαν να έχουν εμπόριο, ναυτιλία, γεωργία και πόλεις, γι' αυτό δεν μπορούσαν να φτάσουν «σε κάποια μορφή μεγαλείου». Παρομοίως ο Τόμας Χόμπς θεωρούσε ότι οι άνθρωποι στη φυσική τους κατάσταση ήταν εντελώς εγωιστές, δεν έφτιαχναν «άνετα χτίσματα» ούτε ανέπτυξαν τέχνες, γράμματα ή κάποια αίσθηση του χρόνου και της δικαιοσύνης. Θεωρούσε ότι η ζωή τους ήταν βρώμικη, απάνθρωπη και σύντομη. Απέναντι σε αυτή την παραμορφωμένη αρχέγονη κατάσταση που επινόησε ο Χόμπς παρουσιάζει μια άλλη στρεβλωμένη συνθήκη κατά την οποία οι άνθρωποι οδηγημένοι από την λογική και σπρωγμένοι από φόβο, συμφώνησαν τελικά να παραχωρήσουν το ιδιωτικό τους δικαίωμα στο κράτος, το οποίο θα ασκεί τη δύναμη τους προς το συμφέρον της συλλογικής ειρήνης και άμυνας.

Ο Ησίοδος στο *Έργα και Ημέρες* αποτυπώνει την άποψη ότι χωρίς δικαιοσύνη οι άνθρωποι θα κατασπαραχτούν μεταξύ τους σαν τα ζώα, όπως την εποχή που προηγήθηκε της βασιλείας του Δια. Απόψεις σαν του Θουκυδίδη, του Χομπς, του Ησίοδου αλλά και τόσων άλλων είναι η επικρατούσα αντίληψη για την ζωή των ανθρώπων χωρίς κράτος. Και προφανώς αυτό δεν είναι ένα τυχαίο συμβάν αλλά είναι προϊόν της συστηματικής καλλιέργειας της άγνοιας από την κυριαρχία.

Μια άλλη μυθοπλασία της κυριαρχίας είναι ότι η εξουσία είναι στη φύση του ανθρώπου, εξού και η διατύπωση του Καντ ότι «*Ο άνθρωπος είναι ένα ζώο που χρειάζεται αφέντη…και ο αφέντης είναι ζώο που χρειάζεται και αυτός αφέντη»*. Όπως και η διατύπωση του Αριστοτέλη ότι *«το άρχειν ήδιστον»* (το να ασκείς εξουσία είναι η υπέρτατη ευχαρίστηση). Ο Χομπς διατύπωσε ότι *«ο άνθρωπος για τον άνθρωπο είναι λύκος»* και υπάρχει η τάση στον άνθρωπο *«είτε δια της βίας είτε με δόλο να κυριαρχεί πάνω σε όλους όσους μπορεί, μέχρις ότου δεν θα βλέπει πια καμία άλλη εξουσία αρκετά ισχυρή για να τον απειλήσει»* και έτσι όπως ισχυρίστηκε δημιουργείται το κράτος, η κοινή δύναμη που τους κρατά όλους σε κατάσταση φόβου.

Ας δούμε τώρα ένα άλλο έκτρωμα του πολιτισμού: τις πόλεις. Στην αρχαιότητα η πόλη ήταν ταυτόσημη έννοια με το κράτος και την πολιτικά συγκροτημένη κοινωνία (δηλαδή το σύνολο του πληθυσμού που είχε πολιτικά δικαιώματα) και αυτό δείχνει και την ταυτόχρονη εξέλιξη τους. Υπάρχει η αντίληψη ότι η πόλη είναι απλά ένα ουδέτερο μέρος που φτιάχτηκε για να μένουν οι άνθρωποι όταν έγιναν πολλοί. Όμως η ιστορία των πόλεων δεν είχε μια απλοϊκή γραμμική πορεία, αλλά σημαδεύτηκε από τις κινήσεις και τις ανάγκες της κυριαρχίας. Η πόλη, όπως θα δούμε και στην επόμενη ενότητα, είναι ένας εξουσιαστικός θεσμός, που αναπτύχθηκε ταυτόχρονα με την συστηματοποίηση της γεωργίας και την οργανωμένη εξουσία. Στην πόλη αναπτύχθηκε και η σημερινή μαζική κοινωνία με τις πολύπλοκες σχέσεις και ρόλους. Ο πολιτισμός, η πόλη, η πολιτεία, ο πολίτης και η πολιτική είναι έννοιες αλληλοεξαρτώμενες και άμεσα συνδεδεμένες με την κυριαρχία καθ' όλη την ιστορία της και επιβλήθηκαν κόντρα στην φυσική κατάσταση. Τα ακόλουθα λόγια του Αριστοτέλη μας δίνουν να καταλάβουμε ότι η έννοια του πολίτη δεν έχει σχέση με την αναρχία και την ελευθερία: *«Ο καλός πολίτης πρέπει να ξέρει και να κυβερνιέται και να κυβερνάει»*. Σε ένα άλλο σημείο στα Πολιτικά ο Αριστοτέλης συμπληρώνει την πλήρη διαστρέβλωση περί της ανθρώπινης φύσης: *«…γίνεται ολοφάνερο ότι η πόλη είναι μια φυσική πραγματικότητα και ότι ο άνθρωπος είναι από την φύση του προορισμένος να ζήσει μέσα στην πόλη, και είναι πολιτικό ζώο…»*[1]. Ο πολιτισμός όπως και ο θεσμός της πόλης και της πολιτικής είναι εξορισμού εξουσιαστικά κατασκευάσματα και η κάθε αναγωγή τους ως φυσικά φαινόμενα εκλαμβάνεται απλά ως άλλη μια προσπάθεια εξαπάτησης. Ο Αθηναίος στους *Νόμους* μιλάει για το δημιούργημα του ανθρώπου, την τέχνη, σε σύγκριση με τη φύση: *«Η τέχνη […] θνητή η ίδια και φτιαγμένη από θνητά, γέννησε μερικά αθύρματα, δίχως πραγματική υπόσταση, αέρινα ομοιώματα […] σαν κι αυτά που γεννάει η ζωγραφική, η μουσική και άλλες βοηθητικές τέχνες […] Η πολιτική μάλιστα, λένε, λίγα κοινά έχει με τη φύση, ενώ πιο πολύ σχετίζεται με την τέχνη ˆ παρόμοια και η νομοθεσία είναι ολόκληρη, όχι κατά φύση, αλλά έργο της τέχνης, και από τις διατάξεις της λείπει η αλήθεια.[889c-d]»*. Η πολιτική και οι πολιτικές διαδικασίες είναι το μέσο για να γίνει ο διακανονισμός της λειτουργίας της πόλης και των πολιτών. Οι αναρχικές και απελευθερωτικές διαδικασίες είναι αντιπολιτικές επειδή αρνούνται τα κατασκευάσματα της κυριαρχίας, την πολιτική ζωή και το κράτος.

Οι εξουσιαστικές σχέσεις μέσα στην κοινωνία μεταφράζονται και μετασχηματίζονται με διάφορους τρόπους ανάλογα και με τις πολιτισμικές εξελίξεις. Για παράδειγμα, ο διαχωρισμός του άνδρα και της γυναίκας, με την πρόφαση της ύπαρξης κάποιων βιολογικών διαφορών, ήταν και η αιτία για να θεωρείται η γυναίκα σχεδόν καθόλη την διάρκεια του πολιτισμού ως υποδεέστερο ον από τον άνδρα. Ως γνωστόν, η

γυναίκα μόλις κατά τα τέλη του $19^{ου}$ αιώνα άρχισε να αντιμετωπίζεται ισότιμα με τον άνδρα ενώ ακόμα σε διάφορες χώρες η γυναίκα θεωρείται υποδεέστερή του. Ακόμα και στην αρχαία Αθήνα, το λίκνο του πολιτισμού, οι γυναίκες δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα και θεωρούνταν κατώτερες των ανδρών και όπως διατύπωσε ο Αριστοτέλης: *«Ο άντρας είναι από τη φύση καλύτερος από τη γυναίκα. Ο άντρας διευθύνει και η γυναίκα υπακούει σ' αυτόν.»* Γι' αυτό το ζήτημα οι θιασώτες της άμεσης δημοκρατίας και της αρχαίας Ελλάδας θα απαντούσαν ότι ήταν διαφορετικές οι κοινωνικό-ιστορικές συνθήκες, όμως ηθελημένα αγνοούν ότι πρωτόγονες φυλές διαβίωναν και διαβιούν χωρίς διαφυλικούς και σεξιστικούς διαχωρισμούς.

Ένας άλλος μύθος, προϊόν του πολιτισμού είναι ότι ο άνθρωπος είναι ανώτερος από την υπόλοιπη φύση, ότι είναι το πιο τελειοποιημένο είδος ζωής στον πλανήτη και εξ αυτού μπορεί να διαχειρίζεται και να μεταποιεί το φυσικό περιβάλλον προς όφελος του. Η ανθρωποκεντρική φαντασίωση, ότι οι άνθρωποι είναι δημιουργοί του κόσμου, συνεπάγεται ότι οι δραστηριότητες τους μπορούν να διαχωριστούν και να δράσουν ανεξάρτητα από τη ισορροπία του οικοσυστήματος.[1]

Είναι αλήθεια ότι ο άνθρωπος διαφέρει από τα υπόλοιπα είδη ζωής, όπως και τα υπόλοιπα είδη ζωής διαφέρουν από τον άνθρωπο σε βιολογικό επίπεδο. Βεβαίως σε βιολογικό επίπεδο διαφέρει και ο άντρας από την γυναίκα ή ένα παιδί από ένα ενήλικο. Το ότι υπάρχουν βιολογικές διαφορές μεταξύ των ανθρώπων ή μεταξύ των ανθρώπων και των άλλων ειδών ζωής, ζώων ή φυτών, δεν σημαίνει κιόλας ότι κάποιοι ορίζονται ανώτεροι και κάποιοι κατώτεροι. Η κυριαρχία για να επιβληθεί φρόντισε να αλλοτριώσει τον άνθρωπο από τον φυσικό του κόσμο και να τον εξαρτήσει από τεχνικές νόρμες επιβίωσης και εξουσιαστικές αντιλήψεις. Ο αγώνας για την απελευθέρωση θα είχε κάποιο νόημα μόνο αν έχει συνολική και οικοκεντρική αντίληψη της ζωής, προς μια κατεύθυνση κατανόησης και αλληλοσεβασμού του μη ανθρωπόμορφου φυσικού κόσμου.[1] Ο φυσικός κόσμος δεν είναι η ανόργανη ύλη του ανθρώπινου σώματος όπως ισχυρίστηκε ο Μαρξ[1] αλλά είναι ο πραγματικός οίκος των ανθρώπων. Ό,τι υπάρχει στη φύση δεν ανήκει σε κανένα είδος ζωής. Αντίθετα, όλα τα είδη θα έπρεπε να συνυπάρχουν αρμονικά για να ρυθμίζεται η βιωσιμότητα όλων μέσα από την βιωσιμότητα του οικοσυστήματος.

Η διατροφή είναι μια βασική ανάγκη για να κρατηθεί στη ζωή ο κάθε ζωντανός οργανισμός. Και για την κυριαρχία είναι πρωτεύον ζήτημα να ελέγχει την διαδικασία εξασφάλισης τροφής των υποτελών της. Στην περίπτωση που όλοι οι άνθρωποι μπορούσαν να έχουν αυτάρκεια στην παραγωγή ή να βρίσκουν τροφή στη φύση, η κυριαρχία θα ήταν δύσκολο να επιβληθεί (αφού δεν θα υπήρχε και λόγος ύπαρξης της). Άρα για την οργανωμένη εξουσία είναι ουσιώδες ζήτημα να υπάρχει παραγωγή τροφής από μια μερίδα του πληθυσμού, ενώ μια άλλη μερίδα της κοινωνίας να στοιβάζεται στις πόλεις και να εξαναγκάζεται να εργάζεται σε ηλίθιες δουλειές για να μπορεί μετά να αγοράσει την τροφή της. Η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού ανθρώπων σε μια εδαφική περιοχή είναι βασική προϋπόθεση για να δομηθεί το κράτος. Οι άνθρωποι που βρίσκονται στις πόλεις διατροφικά είναι πλήρως εξαρτημένοι από τους μηχανισμούς του κράτους. Παράλληλα, όσοι ζούνε στην ύπαιθρο θα μπορούσαν να ζήσουν με αυτάρκεια, όμως οι μηχανισμοί του κράτους (ιδιοκτησία, σχολείο, θρησκεία, αστυνομία) τους έχουν εξαρτήσει πολιτισμικά σε ένα ενιαίο σύστημα εκμετάλλευσης.

Όσο πιο πολλές και πολύπλοκες είναι οι ανάγκες της κοινωνίας τόσο πιο πολύ βαθαίνει και η εξάρτηση της από τον κρατικό μηχανισμό. Σε μια απόπειρα ουσιαστικής και ολικής απελευθέρωσης οι άνθρωποι αδιαμφισβήτητα θα πρέπει να περιορίσουν τις

ανάγκες τους στα απολύτως απαραίτητα, για να μπορέσουν να επιβιώσουν χωρίς να εκμεταλλεύονται ο ένας τον άλλο και χωρίς να καταστρέφουν τον φυσικό κόσμο.

Είναι μύθος ότι οι άνθρωποι έχουν ανάγκη την κτηνοτροφία αλλά και ότι πρέπει να τρέφονται με κρέας. Είναι ένας μύθος που βαθαίνει την εξάρτηση μας από την κυριαρχία αλλά έρχεται και ενάντια στις αναρχικές μας αντιλήψεις περί αρμονίας με τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο. Υπάρχουν πολλαπλά στοιχεία ότι η διατροφή του ανθρώπου βασιζόταν στην τροφοσυλλογή ενώ το κυνήγι μεγάλων θηλαστικών άρχισε κατά την Ύστερη Παλαιολιθική περίοδο, λίγο πριν την εμφάνιση της γεωργίας[1]. Αλλά ακόμα και όταν κυνηγούσαν οι απολίτιστοι άνθρωποι το έκαναν με ιδιαίτερο σεβασμό προς τα ζώα.[1] Η κτηνοτροφία από την άλλη ήταν και η αιτία για να εμφανιστούν διάφορες πανδημίες που στοίχισαν την ζωή πολλών εκατομμυρίων ανθρώπων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.[1] Ακόμα η συστηματική κατανάλωση κρέατος είναι βασική αιτία για ένα σωρό καρδιακές παθήσεις που είναι η βασική αιτία θανάτου στον δυτικό πολιτισμό. Τα απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων που περιέχουν τεράστιες ποσότητες μεθανίου δηλητηριάζουν τον υδροφόρο ορίζοντα αλλά και την ατμόσφαιρα εντείνοντας την καταστροφή του περιβάλλοντος. Η κτηνοτροφία μαζί με την βιομηχανία παραγωγής βιοκαυσίμων χρησιμοποιούν το 50% της γεωργικής παραγωγής, ενώ αυτό θα μπορούσε να καλύψει τις διατροφικές ανάγκες του ¼ του παγκόσμιου πληθυσμού των ανθρώπων το οποίο πεινά ή λιμοκτονεί. Συνοπτικά αν υποθέταμε ότι καταργείται η κτηνοτροφία, που στην ουσία δεν την έχει πραγματικά ανάγκη ο άνθρωπος, μπορούν να αποφευχθούν τα εξής(ανεξαρτήτως σειράς): η μόλυνση του περιβάλλοντος, ο βασανισμός ζώων, ο κίνδυνος πανδημίας ιών, η λιμοκτονία και τα θανατηφόρα ή μη προβλήματα υγείας στον άνθρωπο.

Ας πιάσουμε τώρα το ζήτημα της ιδιοτέλειας, μιας συμπεριφοράς που στον πολιτισμό θεωρείται φυσική και ταυτίζεται με την ανθρώπινη φύση. Οι άνθρωποι που έζησαν εκτός των πλαισίων του πολιτισμού, θεωρούσαν την ιδιοτέλεια αφύσικη, μαγγανεία ή ήταν ένας καλός λόγος για εξοστρακισμό, εκτέλεση ή θεραπεία.[1] Η αντίληψη που δομήθηκε στον πολιτισμό για την ανθρώπινη φύση ότι είναι εγωιστική δεν είναι παρά μια οφθαλμαπάτη, φτάνει κανείς να ρίξει μια μάτια για το πόσο ανιδιοτελείς ήταν στις μεταξύ τους σχέσεις, οι άνθρωποι που έζησαν χωρίς κράτος. Η φιλαυτία και ο ατομισμός ήταν πράγματα άγνωστα στους ανθρώπους πριν την δόμηση οργανωμένης εξουσίας και τον θεσμό της ιδιοκτησίας.

Με προφάσεις του τύπου *«όλοι οι άνθρωποι θα ήταν τύραννοι εάν το μπορούσαν»*[1] οι κατά καιρούς εξουσιαστές προσπαθούν να δικαιολογήσουν την κρατική επιβολή και εκμετάλλευση. Το κράτος με το να προσδίδει την ιδιότητα του ιδιώτη στους ανθρώπους καταφέρνει να τους διαχωρίζει και να καλλιεργεί στις μεταξύ τους σχέσεις τον ανταγωνισμό και τον ατομισμό. Ο ανταγωνισμός όμως είναι και η κατάσταση που προωθεί την

ανάπτυξη του δυτικού πολιτισμού και αυτό ήταν χρήσιμο για την κυριαρχία να ιδεολογικοποιηθεί και να «φυσικοποιηθεί» από την επιστήμη. Η ιδέα ότι η φιλαυτία είναι απλώς φυσική ενισχύθηκε από το κύμα του βιολογικού ντεντερμισνισμού, του αναγεννημένου κοινωνικού δαρβινισμού των κοινωνιοβιολόγων και των εξελικτικών ψυχολόγων. Οι επιστήμονες αυτοί προσπαθώντας να εξηγήσουν τις πολύπλοκες σχέσεις που όρισε η κυριαρχία στον κοινωνικό χώρο μιλάνε με λίγα λόγια για «εγωιστικό γονίδιο» το οποίο κατευθύνει την πορεία της ανθρωπότητας.

Κλείνοντας θα σχολιάσουμε τον πολιτισμικό μύθο περί γραμμικής πορείας της ιστορίας της ανθρωπότητας και το ότι το ανθρώπινο είδος από τη φύση του εξελίσσεται τεχνολογικά. Η ιστορία κάθε πολιτισμού έχει μια αρχή, έναν ορισμένο χρόνο ύπαρξης και ένα τέλος (Μάγιας, Μεσοποταμία, Ρώμη, Κίνα, Νήσος Πάσχα, Ασανάζι). Ο κάθε πολιτισμός επειδή ακριβώς βασίζεται και υπάρχει ενάντια στον φυσικό κόσμο αλλά και ενάντια στην φύση του ανθρώπου είναι καταδικασμένος να καταρρεύσει. Ο δυτικός πολιτισμός λόγω της τεχνολογικής του ανωτερότητας, από προηγούμενους πολιτισμούς, κατάφερε να επεκταθεί και να αποικίσει ολόκληρο τον πλανήτη Γη λεηλατώντας τον. Μέχρι πότε όμως θα υπάρχει και τι είδους ζωή μας υπόσχεται στο μέλλον; Η λεγόμενη ιδέα της προόδου, που συνδέεται με την εξέλιξη της τεχνοεπιστήμης δεν είναι παρά μια πολιτισμική παραφροσύνη που κινείται ενάντια σε κάθε τι φυσικό και όμορφο που υπάρχει στην βιόσφαιρα. Η αναρχία δεν αναγνωρίζεται στο δίπολο των συντηρητικών ή των προοδευτικών ιδεών, αλλά υπάρχει ακόμα ζωντανή περά από τις ιδέες και τα απόβλητα του πολιτισμού. Ο άνθρωπος, διαχωρισμένος από τον φυσικό κόσμο και σκλαβωμένος από τα επινοήματα και τους θεσμούς του πολιτισμού εξαναγκάζεται να ζει με τεχνητούς και όχι φυσικούς όρους. Η γη ακόμα αναμένει καρτερικά, υποσχόμενη την πλήρη αισθαντικότητα, την ευζωία, την ελευθερία και την αναρχική ολότητα της φύσης του σύμπαντος. Η αγριότητα δεν είναι μια εποχή που παρήλθε…

Ενάντια στο θεσμό της πόλης. [ενότητα πέμπτη]

Στο κείμενο αυτό θα ασχοληθούμε με τον θεσμό της πόλης, από μια αναρχική και αντιπολιτισμική οπτική. Ο λόγος που ασχολούμαστε με αυτό το θέμα είναι επειδή θεωρούμε ότι πρέπει να αρχίσει ένας κύκλος συζητήσεων πάνω σε ζητήματα που οι αναρχικοί-ες μέχρι σήμερα δεν έχουν δώσει ιδιαίτερη σημασία, παρασυρόμενοι ίσως από κάποιες στερεότυπες αντιλήψεις περί ουδετερότητας κάποιων δομών, που είναι εξολοκλήρου κατασκευάσματα της εξουσιαστικής πρακτικής και επιβολής. Συχνά ακούμε από αναρχικούς-ες το πρόταγμα της «κοινωνικής επανάστασης», όμως συνήθως δεν υπάρχει μια απελευθερωτική πρόταση για την επόμενη μέρα. Πολλές φορές τα αναρχικά προτάγματα διαπλέκονται με αριστερίστικα και μαρξιστικά προτάγματα του τύπου: «να διαχειριστούν οι εργάτες τα μέσα παραγωγής». Όμως κατά πόσο αποτελεί μια αναρχική πρόταση το να διαχειριστούμε την αθλιότητα της κυριαρχίας;

Η προσέγγιση ζητημάτων όπως της τεχνολογικής ανάπτυξης, της βιομηχανίας και της αστικοποίησης με τον τρόπο που προσεγγίζονταν πριν 100 και 150 χρόνια, από κάποιους θεωρητικούς του μαρξισμού και της αναρχίας, σήμερα φανερώνεται ατυχής. Επειδή, μέσα στα χρόνια που πέρασαν κάποια ιδεολογήματα, όπως της προόδου, ξεγυμνώθηκαν και αποδείχτηκαν καταστροφικά για τον φυσικό κόσμο και αποτέλεσαν βασική αιτία για την κατασκευή του «τρίτου κόσμου». Μας φαίνεται οξύμωρο καθότι είναι μπροστά μας τα αποτελέσματα της βιομηχανικής παραγωγής ακόμα να θεωρείται η τεχνολογική πρόοδος ως κάτι το θετικό.

Τα τελευταία εξήντα χρόνια ο παγκόσμιος πληθυσμός τριπλασιάστηκε και δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι μετανάστευσαν στις πόλεις. Στον πλανήτη σήμερα υπάρχουν περισσότερα από εφτά δισεκατομμύρια άνθρωποι από τους οποίους περισσότεροι απ' τους μισούς κατοικούν στις πόλεις, ενώ ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι επιβιώνουν σε άθλιες συνθήκες σε παραγκουπόλεις κυρίως στον «τρίτο κόσμο». Συνεπακόλουθα τις τελευταίες δεκαετίες πολλές πόλεις στον κόσμο γιγαντώθηκαν απροσδόκητα.

Ασχολούμαστε με το ζήτημα αυτό σε μια προσπάθεια να αναδείξουμε τι ήταν και τι είναι μια πόλη έτσι ώστε να δούμε αν μπορεί να υπάρξει μια πόλη σε απελευθερωμένες συνθήκες. Δεν θέλουμε να ορίσουμε πως θα ζουν οι άνθρωποι μετά την καταστροφή του κράτους, αλλά θεωρούμε δόκιμο να γίνει μια κριτική στο υπάρχον και στις δομές της κυριαρχίας έτσι ώστε στον αγώνα για την αναρχία ή ακόμα και όταν θα γίνουν γενικευμένες ταραχές και επαναστάσεις να μην διαδίδονται, να μην αναπαράγονται και να μην αναδομούνται εξουσιαστικές δομές.

Για να πάρουμε μια ιδέα για το τι είναι η πόλη θα πρέπει να πάμε πίσω στο χρόνο για να δούμε πότε εμφανίστηκαν οι πόλεις και γιατί.[iv] Η πόλη είναι ένας θεσμός – φαινόμενο που άρχισε να δομείται από κάποιους σταθερούς οικισμούς πριν περίπου 10 χιλιάδες χρόνια, μαζί με την πρώτη οργανωμένη εξουσία και το πέρασμα στην συστηματοποιημένη παραγωγή τροφής. Ο καταμερισμός εργασίας για τις απαιτήσεις της γεωργικής παραγωγής και η ύπαρξη αποθεμάτων τροφής οδήγησαν στην πρώτη μορφή κράτους. Τα πρώτα τείχη των πόλεων έκαναν φανερό τον διαχωρισμό των ανθρώπων από τον φυσικό κόσμο. Το κατασκεύασμα της πόλης δεν ήταν ένα φυσικό φαινόμενο, αλλά ήταν αποτέλεσμα του διαχωρισμού κάποιων ανθρώπων από την αρμονική τους συμβίωση με τον φυσικό κόσμο, με την ανάπτυξη της γεωργίας και των εξουσιαστικών σχέσεων.

Η πόλη στην αρχαιότητα ήταν η πολιτική οντότητα όπου καθορίζονταν οι αποφάσεις για την διαχείριση της ίδιας αλλά και της αγροτικής περιφέρειας. Ήδη από τα πρώτα κιόλας στάδια της οργάνωσης τους οι πόλεις (επειδή ακριβώς ήταν ένα τεχνικό κατασκεύασμα που δεν ήταν σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον αλλά αναπτύσσονταν εις βάρος του) οδηγούνταν σε αδιέξοδα και κρίσεις. Ο βασικός τρόπος που αντιμετωπίζονταν τα προβλήματα που προέκυπταν (όπως η αύξηση του πληθυσμού, η μείωση της αποδοτικότητας της γης, κ.α.) ήταν ο πόλεμος εναντίον άλλων πόλεων και η κατάκτηση εδαφών. Ο επεκτατισμός και η αποικιοκρατία αναδείκνυε κάποιες πόλεις-κράτη ως κυρίαρχες μητροπόλεις. Κάτι που μας θυμίζει την δυτική Ευρώπη του 16ου αιώνα, όπως επίσης μας δείχνει ότι ο πολιτισμός για να κρατηθεί στη ζωή πρέπει συνεχώς να επεκτείνεται.

Η πόλη στην αρχαιότητα (Μεσοποταμία, Αίγυπτος, Ελλάδα κ.ά.) ταυτιζόταν άμεσα με την έννοια του κράτους και οι σχέσεις εξουσίας προέκυπταν από την ιδιοκτησία γης. Η εφεύρεση και η κοπή χρήματος ήταν απαραίτητη διαδικασία για την ομαλή λειτουργία της κοινωνικής ζωής στην πόλη και την ανάπτυξη του φορολογικού συστήματος. Στην αρχαία Ελλάδα κατά την κλασσική περίοδο η πόλη –κράτος αντιπροσώπευε το σύνολο των πολιτών της και όχι την γεωγραφική της έκταση, η οποία αναφερόταν κατά κανόνα με τους όρους «άστυ» για την πόλη και «χώρα» για το υπόλοιπο της επικράτειας. Αστοί θεωρούνταν όσοι είχαν πλήρη καταγωγή από την πόλη.

Ο Πλάτωνας στην «Πολιτεία» καταγράφει την άποψη ότι οι αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η οργάνωση της πολιτείας είναι αυτές του καταμερισμού της εργασίας και της εξειδίκευσης. Κατά τα λεγόμενα του για να λειτουργήσει σωστά μια πολιτεία θα πρέπει να υπάρχει έλλειψη ισότητας. Διατύπωσε ακόμα ότι μια «δεύτερη φύση» δημιουργείται όταν εμφανίζεται ο καταμερισμός της εργασίας και η έννοια του επαγγέλματος. Θεωρούσε το σύστημα ανταλλαγής προϊόντων που προερχόταν από εξειδικευμένη εργασία ότι ήταν ποιοτικά ανώτερο για την κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών. Όμως, όπως διατύπωσε ο Πλάτωνας, για να λειτουργήσει σωστά μια πολιτεία έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση την ύπαρξη δικαστικής εξουσίας.

Ο Αριστοτέλης είχε την στρεβλή άποψη ότι η πόλη υπάρχει εκ φύσεως και ότι ο άνθρωπος είναι εκ φύσεως πολιτικό ζώο. Διαχώριζε τους ανθρώπους από τα υπόλοιπα ζώα από το ότι οι άνθρωποι έχουν «νουν» και έτσι μπορούν να φτιάχνουν πολιτικές κοινωνίες και όχι ζωικές. Θεωρούσε ότι ο άνθρωπος για να ζήσει σύμφωνα με τη φύση του χρειάζεται νόμους. Ακόμα πίστευε ότι ο πυρήνας της πόλης είναι η οικογένεια, που αυτή δημιουργείται από την ένωση του άνδρα με τη γυναίκα, τα παιδιά, τους δούλους και την ιδιοκτησία.

Παρ' όλο που ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης έχουν εξουσιαστικές απόψεις, μας βοηθάνε να καταλάβουμε τις τότε αντιλήψεις για την πόλη και ασφαλώς το ότι για να λειτουργήσει ο μηχανισμός αυτός είχε ως βασικό στοιχείο τις εξουσιαστικές σχέσεις, τον έντονο καταμερισμό εργασίας και την αλλοτρίωση από τη φύση.

Με την πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αναπτύχθηκε στην Ευρώπη το φεουδαρχικό σύστημα, το οποίο δεν βασιζόταν στην κλασσική δουλεία αλλά στην δουλοπαροικία και τα φέουδα. Γύρω από τα φέουδα αναπτύχθηκαν οικισμοί και έγιναν διάφορες εφευρέσεις που βοήθησαν στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής.
Με την πάροδο του χρόνου, ένα δίκτυο από εμπορικές πόλεις και πόλεις-κράτη είχε σχηματιστεί. Οι εξεγέρσεις των δουλοπάροικων ανάγκασαν τους φεουδάρχες να τους παραχωρήσουν δικαιώματα, ακόμα και γη έξω από τα φέουδα. Έτσι, για πρώτη φορά δημιουργείται στην ύπαιθρο ιδιοκτησία γης όχι μόνο για τους κυρίαρχους αλλά και για τους αγρότες.

Στο μεσαίωνα οι πόλεις ήταν ένας χώρος περιφραγμένος με τείχη που για να μπεις μέσα έπρεπε να περάσεις από πύλες. Στην αρχή του μεσαίωνα στις πόλεις συγκεντρωνόταν η εύπορη κοινωνία στο μέσο μεγάλων αραιοκατοικημένων εκτάσεων, όπου αγρότες εργάζονταν στην ουσία για να συντηρείται η πόλη. Στη συνεχεία ήταν ένας τόπος παραγωγής και ανταλλαγών όπου διαπλεκόταν η βιοτεχνία και το εμπόριο.[v]

Η αστική τάξη προέκυψε από τους αρχηγούς των δραστηριοτήτων στην πόλη, από τις συντεχνίες, το εμπόριο, την διοίκηση και αυτούς που διαχειρίζονταν την προστασία της πόλης. Με την ενδυνάμωση της αστικής τάξης το φεουδαρχικό σύστημα άρχισε να καταρρέει.

Μεγάλη αστικοποίηση εκδηλώθηκε τον 16^{ο} αιώνα λόγω των αλλαγών στην γεωργία και την αύξηση της παραγωγής. Με μεθοδευμένο καταμερισμό εργασίας, εξειδίκευση και παράλληλα πρόοδο στις επιστήμες και τις τέχνες οι πόλεις είχαν γίνει το κατάλληλο εργαστήρι για ανακαλύψεις και εφευρέσεις οι οποίες θα έφταναν στο αποκορύφωμα τους με την βιομηχανική επανάσταση.

Εκβιομηχάνιση και αστικοποίηση.

Η βιομηχανική παραγωγή ως γνωστόν απαιτεί τεράστιο καταμερισμό εργασίας και εξειδίκευση. Οι νέοι διαχωρισμοί οδήγησαν στην όξυνση της επιβολής και των εξουσιαστικών σχέσεων. Νέοι ρόλοι επινοήθηκαν και οι παλιοί διευρύνθηκαν. Οι άνθρωποι που δεν βίωσαν την βίαιη αλλαγή (αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση) γεννιόντουσαν μέσα στην άγνοια ενός «κλειστού σύμπαντος» στις πόλεις. Η αλλοτρίωση από τον φυσικό κόσμο ήταν και είναι προϋπόθεση για να λειτουργήσει ο μηχανισμός της πόλης.

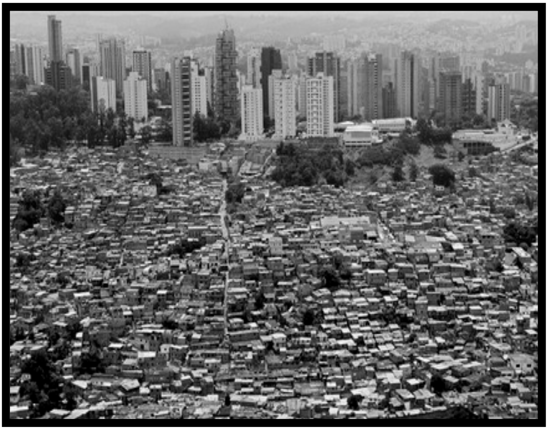
Η αστικοποίηση στην Ευρώπη ήταν τεράστια, όπως ήταν στην συνέχεια και σε κάθε νέο εκβιομηχανισμένο τόπο, αποικία ή ημιαποικία. Οι απαιτήσεις της βιομηχανικής παραγωγής εξαπλώθηκαν σε όλο τον πλανήτη. Νέες πόλεις ξεφύτρωναν η μια μετά την άλλη. Ο βιομηχανικός τρόπος παραγωγής αναδιοργάνωσε τον προβιομηχανικό χώρο και επέβαλε νέες νόρμες. Η αστικοποίηση επικράτησε και οι αγροτικές κοινοτικές δομές αποδιοργανώθηκαν.

Οι πόλεις ανέκαθεν είχαν άμεση εξάρτηση με την ύπαιθρο. Οι αλλαγές στον γεωργικό τομέα φέρνουν μεγάλες αλλαγές και στις πόλεις. Αν δούμε πότε άρχισε η πρώτη συστηματική γεωργία, θα δούμε και την εμφάνιση των πρώτων πόλεων. Στον

μεσαίωνα με διάφορες τεχνικές αλλαγές στην γεωργική παραγωγή εμφανίστηκαν νέες πόλεις, ενώ οι παλιές διογκώθηκαν. Το ίδιο συνέβη με την βιομηχανική επανάσταση και τις νέες τεχνικές εφαρμογές στην γεωργία. Για παράδειγμα, ο αστικός πληθυσμός της Αγγλίας από το 20% του συνόλου της χώρας το 1750 μετά από ένα αιώνα έφτασε το 80%. Τα ίδια φαινόμενα αλλά με μεγαλύτερη ένταση παρουσιάστηκαν και μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο με την εφαρμογή της υψηλής τεχνολογίας στη γεωργία.

Το 1800 υπήρχαν στην Ευρώπη 22 πόλεις με πληθυσμό πάνω από 100χιλιάδες ενώ το 1900 υπήρχαν 125 τέτοιες πόλεις. Το 1900 μόνο το 5% των ανθρώπων όλου του κόσμου ζούσε στις πόλεις ενώ το 1980 το 41% και σήμερα πάνω από το 50%.

Η βιομηχανική επανάσταση ήταν η βασική αιτία για να κατασκευαστούν οι μητροπόλεις. Η μητρόπολη είναι ένας χώρος εξουσιαστικά δομημένος, που εξυπηρετεί τον έλεγχο της κοινωνικής ζωής. Το κέντρο της πόλης αποτελεί τον πυρήνα συνοχής(μονοκεντρικότητα) και εκεί συγκεντρώνονται σε μεγάλο ποσοστό το εμπόριο, οι υπηρεσίες και τα διοικητικά κτήρια.

Κατά το δευτερο μισό του 20ου αιώνα οι μητροπόλεις αρχίζουν να αλλάζουν σταδιακά. Οι βαριές βιομηχανίες μεταφέρονται έξω από τις πόλεις, ενώ στο εσωτερικό τους αναπτύσσονται κυρίως εργασίες που έχουν να κάνουν με παροχή υπηρεσιών και εμπορικές συναλλαγές. Το νέο κύμα αστικού πληθυσμού συνοδεύεται και με την επέκταση του αστικού τοπίου αλλά και του αστικού τρόπου ζωής στην ύπαιθρο. Σύγχρονοι δρόμοι και μεταφορές συνδέουν τις πόλεις μεταξύ τους ενσωματώνοντας ακόμα και μικρά χωριά. Η μητρόπολη στο εσωτερικό της χάνει την παλιά μονοκεντρικότητα της και δομείται ένα πολυκεντρικό αστικό τοπίο με πολλές μητροπολιτικές περιοχές.

Σήμερα στις λεγόμενες ανεπτυγμένες χώρες η αστικοποίηση ως ένα βαθμό έχει σταθεροποιηθεί όπως και η αύξηση του πληθυσμού τους. Στις χώρες όμως του «τρίτου κόσμου», λόγω των ανακατατάξεων στον αγροτικό τομέα, η αστικοποίηση είναι τεράστια. Το αποτέλεσμα είναι στην Αφρική το 72% του αστικού πληθυσμού να ζει σε παραγκουπόλεις, στην Ασία το 43%, στην Λατινική Αμερική το 52%, στην Μέση Ανατολή και την Βόρειο Αφρική το 30%.

Η εξάρτηση από την πόλη

Η πόλη είναι ένας χώρος απόλυτα τεχνητός και οι ανάγκες των ανθρώπων που ζουν σε αυτές είναι κατά κύριο λόγο πλαστές και κατασκευασμένες. Για να λειτουργεί σωστά μια πόλη θα πρέπει να επικρατεί τάξη και πειθαρχία. Έτσι, όλα στην πόλη είναι προγραμματισμένα με κανόνες και νόμους. Οι άνθρωποι θέλοντας και μη είναι αναγκασμένοι να προσαρμοστούν στους ρυθμούς της πόλης. Στην πόλη όλα έχουν την οικονομική τους αξία, όλες οι δραστηριότητες ακόμα και αυτές του «ελεύθερου χρόνου» έχουν ως βαθύτερο σκοπό να συντηρείται η τάξη. Θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε

την πόλη ως μια κτηνοτροφική μονάδα, αν και οι κτηνοτροφικές μονάδες είναι πολύ χειρότεροι χώροι. Όπως τα ζώα μέσα στα κλουβιά, έτσι είναι και οι άνθρωποι μέσα στη πόλη, στα διαμερίσματα, τις σχολικές αίθουσες, στα λεωφορεία, στο μετρό, στο αμάξι. Για να επιβιώσεις στην πόλη πρέπει να είσαι εξημερωμένος –εκπολιτισμένος, να παίρνεις τα αντιβιοτικά σου και την διαφόρων ειδών νάρκωση που σου προσφέρεται απλόχερα. Τρεφόμαστε με τυποποιημένη τροφή χωρίς να έχουμε ιδέα πως παράχθηκε και από πού προέρχεται. Η πόλη μοιάζει με ενυδρείο αν και ξέρουμε ότι το ενυδρείο είναι χειρότερος χώρος από την πόλη. Επικοινωνούμε μέσα από ψηφιακές γυάλινες οθόνες κυνηγημένοι από την αποχαύνωση του θεάματος μέχρι να μας πάρει ο ύπνος. Η πόλη μοιάζει με φυλακή αν και ξέρουμε ότι η φυλακή είναι πολύ χειρότερος χώρος. Ο προαυλισμός των κρατουμένων στις φυλακές μοιάζει με την έξοδο στα αλλοτριωμένα μαγαζιά της διασκέδασης. Η πόλη μοιάζει με ένα μεγάλο εργοστάσιο όπου το ένα γρανάζι επικοινωνεί με το άλλο για να μετατρέψουν κάθε τι φυσικό σε ένα άθλιο νεκρό κατασκεύασμα.

Η πόλη είναι ένας οδοστρωτήρας που επεκτείνεται καταστρέφοντας, μολύνοντας και υποδουλώνοντας. Η σύγχρονη πόλη είναι στην πραγματικότητα ένα ηλεκτρονικό σύστημα που για να απελευθερωθούμε εμείς και ο φυσικός κόσμος θα πρέπει να κόψουμε τα καλώδια και να καταστρέψουμε τους ηλεκτροτροφοδότες της.

Είμαστε εξαρτημένοι από τον μηχανισμό της πόλης, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε ανίκανοι να ζήσουμε χωρίς αυτή. Φτάνει να αναζητήσουμε την απλή και φυσική ζωή. Όχι ως μια λύση ατομικής φυγής, άλλωστε η πόλη όπως είπε και ο αστός ποιητής «..όπου κι αν πας πάντα θα σ' ακολουθεί», αλλά σαν μια συλλογική προσπάθεια για την πραγμάτωση της ολικής απελευθέρωσης. Όσο πιο γρήγορα γίνει μια τέτοια επανάσταση τόσο το καλύτερο για ολόκληρο τον πλανήτη. Άλλωστε ο πολιτισμός μόνο την καταστροφή φέρνει.

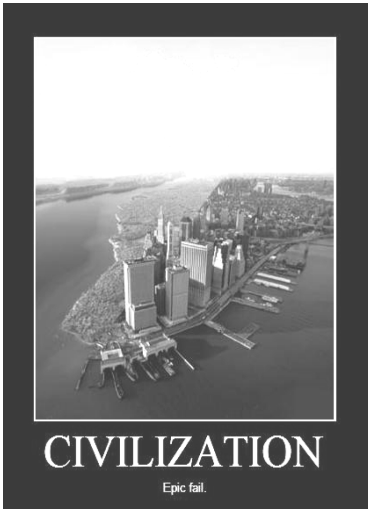
Η εξουσιαστική πρακτική κατασκεύασε τις πόλεις και όχι οι ελεύθεροι άνθρωποι. Για να λειτουργήσει η πόλη, όλες οι δραστηριότητες θα πρέπει να είναι τεμαχισμένες και υπό έλεγχο, γι' αυτό στην πόλη δεν υπάρχει κανένα περιθώριο αυτάρκειας και αυτενέργειας. Οι αναρχικές κοινότητες μπορούν να πραγματωθούν στην ολότητα τους διαλύοντας την αλλοτρίωση που επιβάλουν οι εξουσιαστικές δομές.

Η μαζική κοινωνία ή κατά τον Αριστοτέλη η πολιτική κοινωνία, δεν είναι παρά ένα κατασκεύασμα των επιλογών και κινήσεων της κυριαρχίας. Η πολυπλοκότητα και οι αλλοτριωμένες σχέσεις που την δομούν δεν έχουν καμία σχέση με την αναρχία και την ελευθερία. Η πόλη είναι το καλούπι της μαζικής κοινωνίας. Με την άρνηση και την καταστροφή του κράτους και κατά συνέπεια της πόλης, η κοινωνία θα απελευθερωθεί και θα σκορπίσει πίσω στη φύση σχηματίζοντας κοινότητες δίπλα σε φυσικούς πόρους.

Το κράτος που είναι η πιο συγκροτημένη και οργανωμένη μορφή εξουσίας καταφέρνει να υποτάσσει την κοινωνία εξαρτώντας την με τους μηχανισμούς του. Το κράτος είναι ο υπεύθυνος στο να ρυθμίζει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες μέρος της κοινωνίας θα τρέφεται και θα καλύπτει τις πλαστές ανάγκες της. Η κυριαρχία συγκροτείται χάρις την σχέση εξάρτησης που έχει μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού με τους θεσμούς της.

Απελευθέρωση από την κυριαρχία θα βιώσουμε όχι αντικαθιστώντας την εξάρτηση με τις δομές του κράτους με την εξάρτηση με κάποιες άλλες δομές, αλλά καταστρέφοντας την εξάρτηση από δομές και καταφεύγοντας σε ένα τρόπο ζωής που θα χαρακτηρίζεται από απλότητα, αλληλεγγύη και αρμονία με τον φυσικό κόσμο.

Η πόλη ως καρκίνωμα στο σώμα του πλανήτη.

Η πόλη είναι ο χώρος εκπολιτισμού των ανθρώπων, στον οποίο η εξουσία αναπαράγεται και διαιωνίζεται. Οι σύγχρονες πόλεις όχι μόνο δεν εξασφαλίζουν την ελευθερία μας, αλλά απειλούν την υγεία μας και καταστρέφουν ανελέητα τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο. Βασικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας της σύγχρονης πόλης είναι η υπερκατανάλωση μέσω της υπερεκμετάλλευσης. Οι συνέπειες αυτής της αλλοτριωμένης νοοτροπίας είναι τεράστιες.

Οι χιλιάδες τόνοι αποβλήτων που παράγουν καθημερινά οι σύγχρονες πόλεις μολύνουν ολόκληρη τη βιόσφαιρα. Οι αποψιλώσεις δασών για να χρησιμοποιηθεί η γη από την γεωργία και την κτηνοτροφία και έπειτα να παραχθεί η τροφή των κατοίκων στις πόλεις, η αλόγιστη εξόρυξη ορυκτών για τις ανάγκες των μεταφορών, της θέρμανσης και της ηλεκτροδότησης των πόλεων επιφέρουν τεράστιες ζημιές στα οικοσυστήματα, καταστρέφοντας τις λίμνες, τα ποτάμια, τις θάλασσες και σκοτώνοντας κάθε ζωντανό οργανισμό που φιλοξενούν.

Τα αυτοκίνητα που θεωρούνται ως σύμβολα ευημερίας και προόδου για τους πολιτισμένους, όπως και όλες οι μεταφορές εμπορευμάτων στις πόλεις είναι η σοβαρότερη αιτία για την μόλυνση του περιβάλλοντος, αφού οι μεταφορές καταναλώνουν την μεγαλύτερη ποσότητα καύσιμων ορυκτών σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα.

Σήμερα υπάρχουν γύρω στα 900εκ. αυτοκίνητα σε όλο τον κόσμο, ενώ αν θεωρούσαμε ότι υπάρχει ισονομία στην κατοχή αυτοκινήτου τότε θα έπρεπε ίσως να μιλάμε για 5 δισεκατομμύρια. Από την άλλη το 80% των ορυκτών μεταλλευμάτων καταναλώνεται από το 20% του πληθυσμού της γης. Φανταστείτε πόσο χειρότερα θα ήταν τα πράγματα αν όλοι οι άνθρωποι είχαν ίσα δικαιώματα στη χρήση των βιομηχανικών και τεχνολογικών προϊόντων.

Οι εναλλακτικές προτάσεις που προτείνονται για την επιβίωση των πόλεων όπως η ανακύκλωση, οι αναπλάσεις, η διαχείριση αποβλήτων και οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας εκτός του ότι είναι προσπάθειες παράτασης του πολιτισμού είναι ταυτόχρονα αναποτελεσματικές και επιβλαβείς, επιτρέποντας την περεταίρω καταστροφή του φυσικού κόσμου.

Ο τρόπος λειτουργίας των πόλεων σηματοδοτεί και ένα σύνολο από προαναγγελθέντα «ατυχήματα» και καταστροφές. Για παράδειγμα ξέρουμε ότι κάθε χρόνο σκοτώνεται ένας αριθμός ανθρώπων από τροχαία «ατυχήματα» και ξέρουμε ότι τον επόμενο χρόνο πάλι θα σκοτωθεί παρόμοιος αριθμός ανθρώπων από τροχαία. Ξέρουμε ότι το μολυσμένο περιβάλλον θα προκαλέσει καρκίνους, ξέρουμε ότι μολύνεται και καταστρέφεται η φύση και ακόμα ξέρουμε ότι αυτό δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα. Παρ' όλα αυτά τα μελλοντικά ατυχήματα παρουσιάζονται ως «παράπλευρες απώλειες» ή αναπόφευκτα γεγονότα.

Οι σύγχρονες πόλεις είναι αποτέλεσμα του βιομηχανοτεχνολογικού συστήματος και το μόνο που εξυπηρετούν είναι ο κοινωνικός έλεγχος και η αναπαραγωγή της

κυριαρχίας. Η αλλοτριωμένη επιβίωση στις πόλεις αφορά μόνο ένα μέρος από το σύνολο του ανθρώπινου πληθυσμού και έχει ημερομηνία λήξης. Παράλληλα μην ξεχνάμε ότι ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι είναι εγκλωβισμένοι σε παραγκουπόλεις.

Ας αναζητήσουμε φυσικούς τρόπους διαβίωσης για να καταφέρουμε να διακόψουμε την εξάρτηση μας από την μέγα -μηχανή της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης πόλης και τον πολιτισμό. Για να συνεχίσουμε να αντικρίζουμε ως ανθρώπινο είδος τον ήλιο και να αφήσουμε τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο να αναγεννηθεί.

Οι πόλεις και οι κάτοικοι της στην ουσία επιβιώνουμε χάρη στην εφαρμογή της υψηλής τεχνολογίας και την λεηλασία του φυσικού κόσμου. Κατά πόσο είμαστε πρόθυμοι να ζήσουμε μια ζωή τρεφόμενοι από μια εντελώς τεχνίτη και γενετικά τροποποιημένη διατροφή, όταν θα μας ανακοινώσουν τα κράτη ότι δεν μπορούμε να έχουμε καθόλου φυσική τροφή; Ποιες θα είναι οι συνέπειες στον πληθυσμό σε κάθε είδους ζωή πάνω στη γη αν διατηρηθούν ως έχουν οι παράγοντες που μολύνουν και καταστρέφουν τα οικοσυστήματα;

Προβιομηχανικά χρειαζόταν ένας αγρότης για να τραφούν δέκα κάτοικοι στην πόλη, σήμερα χάριν της υψηλής τεχνολογίας χρειάζεται μόλις ένας αγρότης για να τραφούν περίπου πενήντα κάτοικοι της πόλης. Όμως, ποιος μας εγγυάται ότι η γη θα μπορεί να αποδίδει τόσο για να θρέψει τον αυξανόμενο πληθυσμό των πόλεων με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους; Ως πότε η αλλοτρίωση από τον φυσικό κόσμο θα θεωρείται δεδομένο και αναπόφευκτο γεγονός, αγνοώντας ηθελημένα ή μη ότι αυτά που τρώμε και καταναλώνουμε στην πόλη είναι προϊόν λεηλασίας και όχι μιας υγιούς διαδικασίας που εξασφαλίζει την βιωσιμότητα της φύσης; Μήπως να αρχίσουμε δεήσεις μπας και βρουν οι επιστήμονες μια νέα αποικία στο διάστημα; Ποιος θα συμμετάσχει πρώτος στο πείραμα;

Η καταστροφή του φυσικού κόσμου και η ολική απελευθέρωση. [ενότητα έκτη]

Κάπου τον 19° αιώνα διατυπώθηκαν οι πρώτες απόψεις και γράφτηκαν τα πρώτα βιβλία από αναρχικούς θεωρητικούς. Η αναρχία όμως δεν ήταν γέννημα του μυαλού κάποιων ανθρώπων, αλλά μια κατάσταση πολύ παλιά όση και η ιστορία του ανθρώπινου είδους πάνω στη γη. Οι συνθήκες μέσα από τις οποίες διατυπώθηκαν τον 19° αιώνα οι πρώτες θεωρητικές θέσεις των αναρχικών ήταν πολύ διαφορετικές από τις σημερινές. Οι εμπειρίες και τα ιστορικά γεγονότα που μεσολάβησαν τον τελευταίο αιώνα διαμορφώνουν και μια διαφορετική εικόνα για το τι είναι η

κυριαρχία και η εξουσία. Αν και στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα οι λουδίτες είχαν δείξει τον «δρόμο», παρ' όλα αυτά αγνοήθηκαν. Δυστυχώς πολλοί αναρχικοί έπεσαν στην παγίδα και ενέπλεξαν τις αναρχικές απόψεις με τον εργατισμό, τον συνδικαλισμό και τον αριστερισμό. Όπως κάθε εργατίστικη ιδεολογία θεωρούσε και θεωρεί την τεχνολογία και την βιομηχανοποίηση ως πανάκεια και ευτυχία για τους ανθρώπους. Και ακόμα οι εργατίστικες ιδεολογίες δεν θέλουν να καταστρέψουν την συστηματοποιημένη εργασία και την παραγωγική διαδικασία, αλλά θέλουν να την ορθολογικοποιήσουν και να την κάνουν πιο δίκαιη.

Αν και τότε, τον 19ο αιώνα, ήταν πασιφανές ότι η βιομηχανική παραγωγή καταστρέφει ασύστολα τον φυσικό κόσμο αλλά και καθορίζει τις σχέσεις των ανθρώπων από εξουσιαστικά χαρακτηριστικά, οι τότε επαναστάτες θεωρητικοί έβλεπαν απλώς και μόνο ως προβληματικό το ότι τα μέσα παραγωγής κατέχονται από την αστική τάξη.

Στον 20ο αιώνα πληθώρα σοσιαλιστικών και κουμμουνιστικών κομμάτων πήραν την εξουσία στα χέρια τους. Εκεί φάνηκε ξεκάθαρα ότι το κράτος και οι εξουσίες που πηγάζουν από αυτό είναι και οι αιτίες που υποδουλώνουν τους ανθρώπους και όχι απλά η αστική τάξη.

Η αστική τάξη άρχισε να δημιουργείται μέσα στις πόλεις της Δυτικής Ευρώπης ήδη από τα τέλη του μεσαίωνα. Η συνεισφορά της για να επιτευχθεί η βιομηχανική επανάσταση ήταν καταλυτική. Οι νέες μηχανές ήταν αυτές που έφεραν τους ανθρώπους στις πόλεις, δηλαδή η διαδικασία που απαιτείται για την λειτουργία τους προκάλεσε το φαινόμενο της αστικοποίησης. Οι σοσιαλιστικές και κουμμουνιστικές τάσεις που κατέλαβαν την κρατική διαχείριση σε διάφορες χώρες του κόσμου, βάλθηκαν να ρυθμίσουν και να ελέγξουν το βιομηχανικό σύστημα παραγωγής και τις πόλεις(άστυ). Σήμερα μπορούμε να χαρακτηρίσουμε αυτές τις ιδεολογίες (μαρξισμός, αριστερισμός, σοσιαλισμός) ως αστικές, επειδή απέδειξαν στην πράξη ότι ήταν το ίδιο με τους αστούς του 19ου αιώνα αλλά και επειδή βάλθηκαν να διαχειριστούν το αστικό κατασκεύασμα της βιομηχανίας και των πόλεων.

Αντιθέτως έχουμε την άποψη ότι η αναρχία είναι μια κατάσταση φυσική και όχι αστική, βιομηχανική ή βιοτεχνολογική. Και η αναρχική θεώρηση είναι μια θεώρηση για την απλή και φυσική ζωή και όχι για την πολυπλοκότητα της πόλης και της τεχνικής προόδου. Η αναρχία είναι μια κατάσταση που μπορούν να ζήσουν οι άνθρωποι φτάνει να το θέλουν και αφού πρώτα διαχυθούν οι αναρχικές απόψεις από συγκροτημένες αναρχικές ομάδες που θα λειτουργήσουν ως πρόπλασμα των αναρχικών κοινοτήτων. Δυστυχώς αυτό δεν μπορεί να γίνει κατανοητό όταν η βιομηχανία και η υψηλή τεχνολογία θεωρείται ουδέτερη και θεμιτή. Έτσι η αναρχία μπορεί εύκολα να συγχέεται ως μια εναλλακτική ιδεολογία για την διαχείριση των αστικών δηλητηρίων και της αλλοτρίωσης, αγνοώντας ότι αυτά ευθύνονται για την δόμηση των εξουσιαστικών σχέσεων και την καταστροφή του φυσικού κόσμου.

Υπάρχει έντονα η τάση να θεωρείται η αναρχική θεώρηση ως μια πολιτική ιδεολογία και κατά συνέπεια ως μία αστική κατάσταση. Αποτέλεσμα αυτής της νοοτροπίας είναι να εκφέρονται απόψεις που υποβιβάζουν τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο ως ένα υποδεέστερο ζήτημα που δεν έχει τόση σχέση με τα τρέχοντα προβλήματα που αντιμετωπίζει η «πολιτική κοινωνία» και ο «πολιτικός άνθρωπος». Έτσι απλά η αναρχία μετατρέπεται σε αναρχισμό και σε αστική ιδεολογία. Απόψεις του τύπου «θα πρέπει πρώτα να απελευθερωθεί ο άνθρωπος και μετά η φύση» ή «ο άνθρωπος είναι το ανώτερο ον» ή «έχουμε τόσα προβλήματα…, θα πρέπει να δούμε πρώτα τι θα κάνουμε με την

κρίση και τα αφεντικά» αποτυπώνουν την πλήρη άγνοια για το τι είναι ο άνθρωπος πάνω σε αυτό τον πλανήτη και τι είναι η αναρχία.

Η στείρα εμμονή και επικέντρωση στην «ταξική πάλη» και στην επινόηση «επαναστατικών υποκειμένων» εμποδίζει στο να γίνει κατανοητή η επέλαση του βιομηχανοτεχνολογικού συστήματος εκμετάλλευσης σε όλες τις χώρες του κόσμου και στη φύση συνολικά. Όταν μιλάμε για οικονομική ανισότητα δεν μπορούμε να αναφερόμαστε και να διεκδικούμε το κατιτίς στα πλαίσια απλά του ελλαδικού χώρου από την στιγμή που το σημερινό σύστημα είναι παγκοσμιοποιημένο και όπου ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι ζούνε σε παραγκουπόλεις ή δεν έχουν να φάνε. Όταν μιλάμε για απελευθέρωση θα πρέπει να μιλάμε συνολικά για τους ανθρώπους και για τον φυσικό κόσμο επειδή εκ γενετής είναι αλληλένδετα πράγματα. Η πίστη στην τεχνολογική πρόοδο, που είναι βασικό χαρακτηριστικό του συστήματος, σημαίνει ταυτόχρονα και πίστη στο κράτος και ευθεία περιφρόνηση στη γη που μας γέννησε, ασχέτως του ότι δεν το είχε διατυπώσει ο Μάρξ.

Οι κυρίαρχοι χρησιμοποιούσαν την τεχνολογική πρόοδο και ενθάρρυναν την εξέλιξη της πάντα με κλειστά μάτια, υποτιμώντας τις συνέπειες που θα έφερνε η εφαρμογή της. Εξάλλου με την χρήση της τεχνολογίας ήθελαν πάντα να επιβληθούν και να επικρατήσουν όλο και πιο πολύ. Μπροστά στον υποσχόμενο πλούτο και τις τεχνολογικές «ανέσεις» λίγη σημασία έχει για τους κυρίαρχους και τους οπαδούς του πολιτισμού το τι είναι ένα οικοσύστημα και πόσο εύκολα καταστρέφεται από την επέλαση της τεχνοεπιστήμης.

Το «θαύμα» της ζωής του φυσικού κόσμου είναι τόσο μεγαλειώδες για να περιφρονείται τόσο απερίσκεπτα από τον πολιτισμό. Ο πλανήτης Γη είναι ένα μεγάλο οικοσύστημα που αποτελείται από πολλές χιλιάδες μικρότερα οικοσυστήματα που για να φτάσουν στην μορφή που ήταν προβιομηχανικά ήταν αποτέλεσμα πολλών εκατομμυρίων χρόνων. Ένα οικοσύστημα αποτελείται από φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς και το περιβάλλον τους (ατμόσφαιρα, υδρόσφαιρα, λιθόσφαιρα). Τα οικοσυστήματα δεν είναι σταθερά συστήματα, αλλά μετασχηματίζονται με φυσικό τρόπο. Η εφαρμογή της πρώτης συστηματοποιημένης γεωργίας ήταν ένα γεγονός που αλλοίωσε τα οικοσυστήματα αλλά όχι σε τόσο μεγάλο βαθμό. Η βιομηχανική επανάσταση και η εφαρμογή της υψηλής τεχνολογίας είναι τα γεγονότα που σε σύντομο χρονικό διάστημα κατέστρεψαν και δηλητηρίασαν τον φυσικό κόσμο.

Κάθε οικοσύστημα συντηρείται από κάποιους παράγοντες που είναι το βιοτικό τμήμα (πληθυσμός φυτών και ζώων) και το αβιοτικό (χαρακτηριστικά βιοτόπου, κλίμα, έδαφος κτλ). Όλα τα στοιχεία του οικοσυστήματος βρίσκονται σε μια κατάσταση ισορροπίας για να διατηρείται η βιωσιμότητα του.

Για να διατηρούνται οι συνθήκες ζωής που ξέρουμε μέχρι σήμερα στη γη, οι οποίες εξασφαλίζουν και την διαβίωση του ανθρώπινου είδους, πρέπει να διατηρείται και η βιοποικιλότητα των οικοσυστημάτων όλου του πλανήτη, όπως και η βιοποικιλότητα των διαφορετικών ειδών και κάθε είδους ξεχωριστά. Με τις παρεμβάσεις του βιομηχανοτεχνολογικού συστήματος στον φυσικό κόσμο προκαλείται η διάλυση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας με διάφορους τρόπους.

Η εφαρμογή της τελευταίας λέξης της τεχνοεπιστήμης στον γεωργικό τομέα έχει προκαλέσει μαζί με την αύξηση της παραγωγής και πολλαπλά προβλήματα στην ισορροπία των οικοσυστημάτων. Για παράδειγμα η χρήση εντομοκτόνων και παρασιτοκτόνων καταλήγει να επηρεάζει την αναπαραγωγή των ψαριών. Ακολούθως δημιουργείται πρόβλημα στην επιβίωση πολλών πτηνών και άλλων αρπακτικών. Τα

φυτοφάρμακα σκοτώνουν μικροοργανισμούς που είναι απαραίτητοι για τον φυσικό κύκλο του αζώτου. Η αποδάσωση χερσαίων εκτάσεων και η μετατροπή τους σε γεωργικές εκτάσεις και βοσκοτόπια έχουν ως συνέπεια την μεταβολή του κύκλου του άνθρακα σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα λιπάσματα επιφέρουν μόλυνση και στον φυσικό κύκλο του νερού όπως και στους άλλους φυσικούς κύκλους των χημικών στοιχείων του πλανήτη. Οι γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες και η επιβολή αποδοτικών μονοκαλλιεργειών εξαφάνισαν πολλά είδη φυτικών οργανισμών.

Από το 1700 έως σήμερα η καλλιεργήσιμη γη αυξήθηκε 6 φορές, ενώ αντίστοιχη μείωση εμφάνισαν τα δάση. Οι ρυθμοί αποψίλωσης των δασών εκτιμούνται σήμερα σε 0,6% κατ' έτος. Τα δάση του Αμαζονίου τα τελευταία 40 χρόνια έχουν μειωθεί κατά 40%. Για χάρη της γεωργικής παραγωγής και των εξορυκτικών διαδικασιών, όπως και για την παραγωγή ενέργειας 1 στα 10 ποτάμια σήμερα δεν φτάνει στη θάλασσα για πολλούς μήνες τον χρόνο.

Η παγκόσμια αλιευτική παραγωγή έχει τετραπλασιαστεί τα τελευταία 40 χρόνια, χάρις στην εξέλιξη του αλιευτικού στόλου σε τεχνολογία και μέγεθος. Τα σύγχρονα συρόμενα εργαλεία βυθού (μηχανότρατες) καταστρέφουν ολοκληρωτικά το βυθό της θάλασσας εξαφανίζοντας κάθε μορφή ζωής, ενώ ευθύνονται για το θάνατο πολλών θαλάσσιων οργανισμών(δελφίνια, φώκες, χελώνες κ.α.).

Η χρήση ορυκτών καυσίμων όπως και η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας για να εξυπηρετείται το ενεργοβόρο σύστημα των μηχανών επιφέρει τεράστιες καταστροφές στον φυσικό κόσμο. Η δηλητηρίαση των βιοτόπων προκαλεί αλυσιδωτές επιδράσεις, με αποτέλεσμα την εξαφάνιση οικοσυστημάτων, φυτικών και ζωικών οργανισμών. Οι κλιματικές αλλαγές που επιδεινώνονται από την χρήση ορυκτών καυσίμων έχουν δραστικές επιπτώσεις στα τροπικά δάση, στη θαλάσσια ζωή και γενικά επηρεάζουν συνολικά την ζωή στο πλανήτη. Τα πυρηνικά «ατυχήματα», οι σπασμένες πετρελαϊκές πλατφόρμες, η απλή λειτουργία των εργοστασίων και τα βυθισμένα πετρελαιοφόρα στη μέση των ωκεανών, ο συνεχής τεμαχισμός όλης της γης φτιάχνοντας δρόμους και γεωργικές εκτάσεις, ο αστικός επεκτατισμός και τα βιομηχανικά απόβλητα είναι μόνο μερικές από τις καταστροφικές «παρεμβάσεις» της τεχνοεπιστήμης και της εξουσιαστικής πρακτικής στο σώμα του πλανήτη.

Είμαστε ενάντια σε κάθε μορφή εξουσίας πόσο μάλλον στην πρωταρχική εξουσιαστική αντίληψη που βασίζεται ο πολιτισμός, του ότι ο άνθρωπος είναι ανώτερος από τις άλλες μορφές ζωής και του ότι η φύση πρέπει δαμαστεί και να υποταχτεί στις «ανάγκες» των πολιτισμένων. Η αλλοτρίωση του ανθρώπου από το φυσικό του περιβάλλον είναι βασικό συστατικό για την ύπαρξη οργανωμένης εξουσίας. Η υποστήριξη της τεχνολογικής προόδου με την πρόφαση μιας πλασματικής αντίληψης περί δημιουργικότητας που δήθεν χαρακτηρίζει τους ανθρώπους είναι η ρίζα του ολέθρου. Η αναρχική και οικοκεντρική μας στάση απέναντι στο υπάρχον και την ζωή γενικότερα δεν προέρχεται από καμιά σαχλή υπερευαισθησία, όπως κάποιοι «ριζοσπάστες» αστικής κοπής θα την χαρακτήριζαν. Αλλά πηγάζει μέσα από την κατανόηση του ότι η αναρχία εμπεριέχει την συνολική ελευθερία ανθρώπων και φυσικού κόσμου από κάθε εξουσιαστική πρακτική. Επειδή ο άνθρωπος είναι απλά άλλο ένα είδος πάνω στον πλανήτη Γη και όχι ο κυρίαρχος της. Επειδή η αναρχική θεώρηση είναι μια θεώρηση για την φυσική διαβίωση και όχι για την αστική επιβίωση. Επειδή μόνο σε μια απλή και φυσική κατάσταση θα μπορέσουν οι άνθρωποι να ζήσουν χωρίς διαχωρισμούς, ανισότητα, εκμετάλλευση, εξάρτηση και πείνα. Επειδή η πρόοδος και ο επεκτατισμός

του πολιτισμού λεηλατεί καθετί φυσικό και είναι μια διαρκής απειλή καταστροφής, ενώ η αρμονία με την φύση χαρίζει τη γαλήνη.

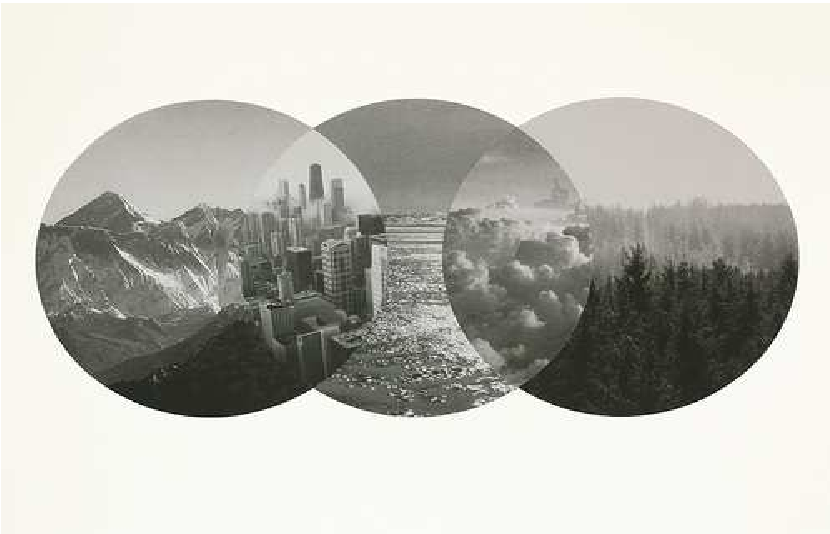
[ii] Όπλα, μικρόβια και ατσάλι, J.Diamond, εκδ. κάτοπτρο, σ.128.

[ii] Ιστορία του ανθρώπινου γένους, Α' λυκείου, Λ. Σταυριανός.

[iii] «Πράσινη επανάσταση» καθιερώθηκε να ονομάζεται η περίοδος όπου έγιναν ριζικές αλλαγές στον γεωργικό τομέα με την βοήθεια της επιστήμης. Στις αναπτυγμένες τεχνολογικά χώρες έλαβε χώρα μεταξύ του 1950 με 1970, ενώ μετά το 1967 στον «Τρίτο κόσμο», σε χώρες όπως η Ινδία, το Πακιστάν, το Μεξικό, οι Φιλιππίνες κι αλλού. Η «πράσινη επανάσταση» στηρίχτηκε στους γενετικά τροποποιημένους πόρους, στη μονοκαλλιέργεια, στα πετροχημικά λιπάσματα, στα εντομοκτόνα και την νέα τεχνολογία. Το αποτέλεσμα ήταν να πολλαπλασιαστεί η παραγωγή σιτηρών και άλλων γεωργικών προϊόντων.

[iv] Στην αρχαιολογία και την ανθρωπολογία, με τον όρο αστική επανάσταση εννοείται η διαδικασία μετεξέλιξης μικρών αγροτικών οικισμών σε μεγάλα, κοινωνικά σύνθετα, πολιτισμένα αστικά κέντρα.

[v] Αξιοσημείωτο είναι ότι σε κάποιες πόλεις κατά το μεσαίωνα, που σήμερα μάλλον θα τις λέγαμε κοινότητες, αφού αριθμούσαν 2 μέχρι 10 χιλιάδες κατοίκους, είχαν γίνει διάφορες εξεγέρσεις. Οι πόλεις προσπάθησαν να απελευθερωθούν από το φεουδαρχικό σύστημα, καθιερώνοντας διάφορους ελευθεριακούς κανόνες και ήθη στο εσωτερικό τους.

ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ

adamasto.squat.gr